

Miljøgodkendelse

Bjergagergård
Hvalsøvej 22
4320 Lejre

Lejre Kommune
Center for Byg og Miljø
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

Indholdsfortegnelse

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug	3
Resumé	4
Indledning	6
1 Afgørelse	7
Vilkår for afgørelsen	8
Egen kontrol.....	12
Offentliggørelse / høring, klageadgang og udnyttelse af godkendelsen	12
2. Kort beskrivelse af husdyrbruget	15
Grundlag for sagsbehandling.....	15
Tidligere afgørelser.....	15
Dyrehold og driftsform	15
Anlæg	17
Arealer	17
3. Redegørelse og vurdering	20
Generelle forhold	20
Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer	21
Påvirkning af beskyttet natur	33
Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)	36
Egenkontrol	40
Hensynet til landskabelige værdier og rekreative områder.....	41
Husdyrbrugets ophør	44
Alternative muligheder	44
Sammenfatning	44
4. Øvrige forhold	45
Kopimodtagere – høring af udkast til afgørelse.....	45
Kopimodtagere – af endelig afgørelse	46
Bilagsoversigt.....	47
Bilag 1. Beredskabsplan	48
Bilag 2. Konsulenterklæring - opbevaringskapacitet	57
Bilag 3. Transportruter	59
Bilag 4. BAT-redegørelse fra ansøger	60
Bilag 5. Beskyttede naturtyper inden for ca. 1000 m fra anlægget	63
Bilag 6. Fredninger, fortidsminder samt beskyttede sten- og jorddiger	64
Bilag 7. Situationsplan	65

Oplysninger om ejendom og husdyrbrug

Ejendomsnummer	3500008308
Matrikel-nummer	Ejerlav Særløse By, Særløse 3aa Særløse By, Særløse 3ø Tokkerup By, Allerslev 4g Osager By, Osted 3f Kastholm By, Osted 1f Osager By, Osted 1k Allerslev By, Allerslev 3m
Matrikelnummer	
CVR-nummer	Driftsfællesskabet Bjergagergaard I/S, CVR-nummer 17658700 (P-nummer 1001333008)
CHR-nummer	68945
Ejendommens ejer	Hans Peter Wamsler, Hvalsøvej 20, 4320 Lejre og Kim Wamsler, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre
Husdyrbrugets ejer	Kim Wamsler, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre
Husdyrbrugets kontaktperson	Kim Wamsler, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre Tlf. 4649 7859 / 2331 4078

Resumé

Bjeragergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre, har en eksisterende husdyrproduktion på 900 søer svarende til 209,8 DE. Der er givet miljøgodkendelse i 2006 jf. kapitel 5 i Miljøbeskyttelsesloven til dette sohold.

Soholdet ønskes udvidet til 1080 søer svarende til 251,75 DE. Derudover ønskes der 6 heste svarende til 2,17 DE.

I alt svarer dette til en ændring fra 209,8 DE i nudrift til 253,92 DE i ansøgt drift.

Driftsformen er konventionelt landbrug. Husdyrholdet skal udvides i de eksisterende staldbygninger. Der vil derfor ikke blive opført nybyggeri i forbindelse med udvidelsen.

Under samme CVR (I/S) drives desuden Roggesgård, Osmosevej 8, 4320 Lejre, hvor der den 23. november 2009 er meddelt miljøgodkendelse til at producere 28.000 smågrise og 500 polte, svarende til 174,3 DE.

Der er til ejendommene Roggesgård og Bjergagergård ca. 170 ha ejet areal og ca. 30 ha forpagtet areal. Dertil kommer gylleaftaler. Den del af gyllen fra Bjergagergård, som ikke tilføres arealerne godkendt under Roggesgård, overføres til gyllemodtagere.

Der er i alt 168,77 ha gylleaftaler tilknyttet husdyrbruget. Der er meddelt § 16 godkendelse jf. Husdyrloven til disse aftalearealer.

Der er således ikke indeholdt udspretningsarealer i denne miljøgodkendelse.

Der gives godkendelse til den ansøgte udvidelse af svineproduktionen på Bjeragergård.

Produktionen er vurderet i forhold til Husdyrloven.

I forbindelse med godkendelse af husdyrbruget har Lejre Kommune vurderet produktionen i forhold til miljøpåvirkningen af omgivelserne. Resultatet af vurderingerne af de væsentligste miljøpåvirkninger kan ses herunder.

Nabopåvirkning – støj, støv og lugt

Beregninger af anlæggets påvirkning af omgivelserne viser, at Husdyrlovens beskyttelsesniveau og de definerede genekriterier er overholdt.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og ejet af en anden person end driftsherren (Hvalsøvej 24, 4320 Lejre) ligger ca. 126 m fra husdyrbruget og til nærmeste byzone er der ca. 450 m (Idrætsanlæg og grønne områder vest for Osted by). Nærmeste samlet bebyggelse (Osager) ligger ca. 185 m fra husdyrbruget.

Antallet af årlige transporter til og fra ejendommen stiger med ca. 6 % fra ca. 606 til ca. 643 transporter. Heraf stiger antallet af gylletransporter fra ca. 270 til ca. 315.

Ammoniak

Fra anlægget er der beregnet en forøgelse af ammoniakemissionen på 141 kg N/år.

Husdyrlovens generelle krav om 25 % reduktion af ammoniak opfyldes ved anvendelse af reduceret råprotein i sofoderet samt at 90 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned.

Der er udført ammoniak depositionsregninger til en § 3 beskyttet mose beliggende ca. 420 m nord for husdyrbrugets anlæg. Beregningen viser en ammoniak merdeposition til mosen på 0,0 kg N/ha/år og en højeste totaldeposition på 0,6 kg/ha/år.

En ammoniakberegning for nærmeste § 7-areal, som er et overdrev ca. 1,9 km fra anlægget viser en højeste merdeposition på 0,0 kg/ha/år og en højeste totaldeposition på 0,1 kg/ha/år.

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 146 Hejede Overdrev, Valborup Skov og Valsøllille Sø beliggende mere end 1800 m vest og sydvest for anlægget. Merdepositionen fra anlægget er i den nærmeste del af Natura 2000 området beregnet til 0,0 kg N/ha/år, mens den højeste totaldeposition er beregnet til 0,1 kg N/ha/år.

Lejre Kommune vurderer, at der i tilknytning til husdyrbruget ikke findes § 3 beskyttede naturtyper eller Natura 2000 områder, der vil blive væsentligt merpåvirket af ammoniakdeposition fra den ansøgte drift.

Natur

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 146 Hejede Overdrev, Valborup Skov og Valsøllille Sø beliggende mere end 1800 m vest og sydvest for anlægget. Merdepositionen fra anlægget er i den nærmeste del af Natura 2000 området beregnet til 0,0 kg N/ha/år, mens den højeste totaldeposition er beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Lejre Kommune vurderer, at udvidelsen med belastning og øget emission ikke vil medføre en uacceptabel påvirkning af Natura 2000-området.

Der er ikke registreret bilag IV arter som flagermus eller markfirben i umiddelbar nærhed af anlægget jf. Danmarks Miljøportal. Lejre Kommune har heller ikke konkret kendskab til registrering af nogle af de nævnte arter eller til fredede eller rødlistede arter nær anlægget. Lejre Kommune vurderer, at udvidelsen med belastning og øget emission ikke vil medføre en uacceptabel påvirkning af eventuelle forekomster af de nævnte arter.

Indledning

Denne miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrbruget på Bjergagergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre i Lejre Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af miljøgodkendelsen, har Lejre Kommune vurderet det ansøgte projekt. Vurderingen fremgår af godkendelsens afsnit 3 og er sammen med ansøgningen baggrund for miljøgodkendelsens vilkår.

Et udkast til miljøgodkendelse har været fremlagt i offentlig høring i 6 uger fra den 28. juni 2012 til den 9. august 2012, hvor der var mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet. Der indkom ikke høringsbidrag under høringsfasen.

Lejre Kommune d. 13. august 2012.

Helen Bovbjerg Sørensen
Lejre Kommune
Center for Byg og Miljø
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

Ansøgning

Lejre Kommune har den 22. december 2010 modtaget ansøgning om miljøgodkendelse på husdyrbruget Bjeragergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre. Ansøgningen omhandler følgende:

- Udvidelse af eksisterende hold af 900 søer svarende til i alt 209,8 DE i nudrift til 1080 søer samt 6 heste i ansøgt drift svarende til i alt 253,92 DE.

Lejre Kommune har kontrolleret, at der er overensstemmelse mellem ansøgningen og Kommunens registreringer.

1 Afgørelse

Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering

Lejre Kommune godkender på vilkår udvidelse fra 209,8 DE til 253,92 DE på matr. nr. 3f, Osager By, Osted, beliggende Hvalsøvej 22, 4320 Lejre, jf. § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (LBK nr. 1486 af 04/12/2009). Der meddeles miljøgodkendelse til:

- Udvidelse af eksisterende hold af 900 søer svarende til i alt 209,8 DE i nudrift til 1080 søer samt 6 heste i ansøgt drift svarende til i alt 253,92 DE.

Kommunens godkendelse gælder for det konkrete projekt. Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal du indsende en ny ansøgning til kommunen. Dette gælder for eksempel ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold, staldanlæg og udbringningsarealer.

Drifts-, indretnings- eller bygningsmæssige ændringer, der er relevante i forhold til godkendelsen, skal anmeldes til kommunen inden gennemførelsen. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Godkendelsen fritager ikke fra krav om eventuel tilladelse, godkendelse og/eller dispensation efter anden lovgivning, f.eks. Museumsloven.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug – LBK nr. 1486 af 04/12/2009. Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt.

Godkendelsens varighed, retsbeskyttelse og revurdering

Hvis miljøgodkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet i de seneste 3 år.

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Vilklårene kan dog til enhver tid ændres efter reglerne i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 40 stk. 2, hvis der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning, hvis forureningen

medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, eller hvis forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (på godkendelsestidspunktet bkg. nr. 294 af 31/3/2009) regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år, og er planlagt til 2020.

Vilkår for afgørelsen

Lejre Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives, som det er beskrevet overfor kommunen i ansøgningen. På baggrund af ansøgning og kommunens vurdering meddeler Lejre Kommune godkendelse på følgende vilkår:

Generelle forhold

1. Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der er beskrevet i miljøgodkendelsen og det tilhørende ansøgningsskema nr. 21867, vers. 7, genereret den 30.03.2012, samt med de ændringer der fremgår af godkendelsens vilkår.
2. Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra denne afgørelses meddelelse¹.

Information om ændringer på virksomheden

3. Ændringer i ejerforhold (eller hvem der har ansvar for driften) skal meddeles til kommunen.

Husdyrproduktionen

4. Husdyrbrugets maksimale tilladte produktionsomfang og sammensætning:

Dyreart, type og vægtafgrænsning	Godkendt produktion, Antal	Enhed	Dyreenheder
Søer	1080	1 årssø	251,75
Hest (< 300 kg)	2	1 årshest	0,43
Hest (500-700 kg)	4	1 årshest	1,74
I alt			253,92

5. De 6 heste skal være udegående i mindst 10 måneder per år.

¹ Med den seneste ændring af § 33, stk. 1, er det tilstrækkeligt at bygge- og anlægsarbejderne er iværksat. Ifølge forarbejderne til ændringen gælder følgende: "...I den forbindelse vil det normalt være tilstrækkeligt, at der inden fristens udløb er indgået en retligt bindende aftale med relevante håndværkere eller entreprenører om udførelse af bygge og anlægsarbejdet, herunder et tidspunkt for udførelsen. Det er tillige en forudsætning for overholdelse af fristen, at den udnyttelse, der er påbegyndt inden fristens udløb, fortsættes og færdiggøres i et rimeligt tempo og normalt skal være afsluttet inden for et år efter fristens udløb. Et påbegyndt byggeri kan således ikke afbrydes i en længere periode og derefter genoptages. I så fald vil godkendelsen blive anset for bortfaldet."

Foranstaltninger for at undgå forurening

6. Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde dette til: * Alarmcentralen, tlf.: 112 og efterfølgende straks at underrette: * Tilsynsmyndigheden, Lejre Kommune, tlf.: 4646 4646.
7. Der er udarbejdet en beredskabsplan for husdyrbruget, som er vedlagt som bilag 1. Planen skal som minimum skal indeholde:
  - Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at "stoppe ulykken/uheldet" og begrænse udbredelsen.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, der kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
8. Beredskabsplanen skal opbevares tilgængeligt på husdyrbruget og skal opdateres minimum en gang årligt. Medarbejdere skal være informeret om og have udleveret kopi af beredskabsplanen.
9. Beredskabsplanen skal forefindes i et sprog, som alle medarbejdere på bedriften kan forstå.
10. Ved ophør af driften skal produktionsanlæg, husdyrgødnings- og foderopbevaringsanlæg tømmes og rengøres grundigt. Beholdere til gylle, etc., der er omfattet af kravet om beholderkontrol, skal gøres uanvendelige til opbevaring af gylle m.m., hvis de afmeldes beholderkontrollen. Al miljøaffald skal bortskaffes for egen regning efter den til hver tid gældende lovgivning.

Anlæg

Landskabelige forhold

11. Den eksisterende beplantning af løvfældende, hjemmehørende arter skal bevares.

Opbevaringsanlæg

12. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Ammoniakfordampning

13. Den maksimalt tilladte samlede ammoniak fordampning fra husdyrbrugets anlæg er 3411,18 kg N/år.
14. Minimum 90 % af dybstrøelsen skal bringes direkte ud og pløjes ned.

Råprotein i sofoder

15. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. årso x antallet af årssøer skal være mindre end 26.082 kg N pr. år.
16. Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:
  - Antal årssøer
  - antal fravænnede pr. årso
  - fravænningsalder og -vægt
  - foderforbrug pr. årso
  - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.
17. N ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september år 1 (fx 2011) til 15. februar år 3 (fx 2013).
18. Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst en gang årligt, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
19. Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Lugt

20. Udbringning af gylle skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning så vidt muligt søges begrænset.

Spildevand

21. Drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås i videst muligt omfang.
22. Al vask af maskiner, redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester samt grisetransportvogn og sprøjte skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.
23. Påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler må ikke ske ved direkte opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

Støjgrænser

24. Virksomhedens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB (A) må i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land ikke overstige følgende værdier.

	Tidsrum	max. lydniveau
Mandag – fredag	kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A)
	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A)
	kl. 14.00 – 22.00	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB(A)
Alle dage	kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)

Maksimalværdien af støjniveauet om natten (kl. 22.00 – 07.00) må ikke overstige 55 dB (A) i ethvert punkt på opholdsarealer ved boliger i det åbne land.

25. Virksomheden skal på tilsynsmyndighedens forlangende lade dokumentere, at vilkår 24 er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

Dokumentation skal ske ved måling / beregning af den støj, aktiviteterne påfører omgivelserne. Målingerne / beregningerne skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, nr. 6/1984 og nr. 5/1993.

Målingerne / beregningerne skal foretages af et målefirma / institut, som er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde.

Fluer og skadedyr

26. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.
27. Husdyrbruget og dets driftsbygninger skal så vidt muligt renholdes for at forebygge gener fra fluer og rotter. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).
28. Der skal foretages forebyggende indsats overfor rotter. Indsatsen skal foretages af et autoriseret firma.

Oplag af olie, kemikalier etc.

29. Opbevaring af diesel- / fyringsolie i overjordiske tanke skal til enhver tid ske i en typegodkendt beholder, som står overdækket på fast og tæt bund, således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
30. Tankning af diesel skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund, enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles, og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

31. Ved håndtering af brændstof, smøremidler og kemikalier må der ikke opstå spild med deraf følgende risiko for forurening af jord og grundvand.
32. Olie- og kemikalieprodukter skal opbevares under tag på tæt bund uden afløb. Der skal være mulighed for at opsamle spild svarende til rumfanget af den største beholder. Dette gælder dog ikke olie, der opbevares i godkendte olietanke jf. vilkår 29.

Affald

33. Opbevaring af olie- og kemikalieaffald skal ske i overensstemmelse med vilkår 32.

Egen kontrol

34. Der skal føres løbende kontrol og vedligeholdelse af installerede teknikker til reduktion af energiforbrug og ressourcer samt forurening. Dokumentation for dette skal opbevares på husdyrbruget i minimum 5 år og kunne fremvises ved miljøtilsyn.
35. Der skal føres dokumentation for årligt forbrug af fyringsolie, dieselolie, el og vand. Dokumentationen skal kunne fremvises ved miljøtilsyn.
36. Der skal årligt laves opgørelse af husdyrproduktionen som:
  - Antal årssøer.
  - Antal producerede smågrise og smågrisenes afgangsvægt.

Offentliggørelse / høring, klageadgang og udnyttelse af godkendelsen

Forudgående inddragelse af offentligheden

I forbindelse med godkendelsesbehandlingen har der været gennemført procedure om forudgående inddragelse af offentligheden jf. Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug § 55 stk. 2-4.

Inddragelse af offentligheden er sket ved annoncering i Midtsjællands Folkeblad d. 22. marts 2011. Der er ikke kommet bemærkninger under foroffentliggørelsen.

Høring af udkast til offentliggørelse

Udkastet til miljøgodkendelse har været sendt i høring i 6 uger fra d. 28. juni til 9. august 2012. Udkastet er sendt til ansøger og alle borgere, der er part i sagen (herunder naboer og gyllemodtagere).

Udkastet er kun sendt til øvrige borgere eller interesseorganisationer, hvis de har anmodet om det i forbindelse med indledende annoncering.

Indkomne høringsbidrag og kommunens vurdering

Udkast til godkendelsen har været sendt i høring i 6 uger fra d. 28. juni 2012 til 9. august 2012. Der indkom ikke høringsbidrag under høringsfasen.

Offentliggørelse af afgørelse og underretning af klageberettigede

Kommunens afgørelse af godkendelsen offentliggøres på Lejre Kommunes hjemmeside www.lejre.dk. Endvidere er afgørelsen sendt til de organisationer og myndigheder, der fremgår af afsnit 4.

Du kan klage over kommunens afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet senest den 12. september 2012 kl. 15:00 jf. nedenstående klagevejledning.

Klagevejledning

Miljøgodkendelsen med dertil hørende vilkår kan påklages af:

- Ansøgeren
- Miljøministeren
- Parter i sagen
- Sundhedsstyrelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, der har til formål at beskytte natur og miljø eller rekreative interesser.
- Lokale foreninger og organisationer, der har til formål at beskytte natur og miljø eller rekreative interesser.

Afgørelsen kan påklages skriftligt til Natur- og Miljøklagenævnet inden 4 uger fra at godkendelsen er meddelt.

En eventuel klage skal **senest onsdag den 12. september 2012 kl. 15:00** være modtaget hos Lejre Kommune, Møllebjergvej 4, 4330 Hvalsø eller på e-mail: post@lejre.dk

Lejre Kommune sender derefter klagen videre til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med det materiale, der er anvendt ved behandlingen af sagen.

Ansøger vil blive underrettet såfremt der inden klagefristens udløb indgives klage fra anden side.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, betaler klager et gebyr på 500 kr.

Du kan udnytte godkendelsen uanset eventuelle klager, men du skal være opmærksom på, at dette ikke begrænser Natur- og Miljøklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve Lejre Kommunes afgørelse.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Landbruget må ikke udvides eller ændres anlægsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget eller anden forurening, før udvidelsen eller ændringen er vurderet og eventuelt godkendt af Lejre Kommune.

Alle andre tilladelser i henhold til anden lovgivning skal være meddelt inden miljøgodkendelsen tages i brug.

Lejre Kommune, den 13. august 2012.

Helen Bovbjerg Sørensen
Miljømedarbejder
Center for Byg og Miljø
Møllebjergvej 4
4330 Hvalsø

2. Kort beskrivelse af husdyrbruget

Grundlag for sagsbehandling

- Ansøgning om miljøgodkendelse indkom den 22. december 2010
- Endelig ansøgning nr. 21867 version 7, genereret 30. marts 2012
- Løbende korrespondance på mail og telefon mellem ansøgers konsulent og miljøsagsbehandler med supplerende oplysninger til ansøgning

Tidligere afgørelser

Eksisterende miljøgodkendelse fra 8. december 2006. Lejre Kommune har kontrolleret, at oplysningerne om husdyrholdet i miljøgodkendelsen fra 2006 stemmer overens med ansøgningens oplysninger om husdyrbrugets nudrift.

Dyrehold og driftsform

Bjergagergård ejes af Kim Wamsler. Der er på ejendommen et husdyrbrug med en nudrift på 900 søer svarende til 209,8 DE. Dyreholdet ønskes udvidet til 1080 søer svarende til 251,75 DE og 6 heste svarende til 2,17 DE. I alt svarer dette til en ændring fra 209,8 DE i nudrift til 253,92 DE i ansøgt drift. Driftsformen er konventionelt landbrug. Husdyrholdet skal udvides i de eksisterende staldbygninger.

Det nuværende dyrehold på husdyrbruget

Tabel 1: Nudrift, jf. ansøgning

Dyretype	Enhed	Antal	Antal til 1 DE	DE
Søer	1 årsso	900	4,3	209,8
I alt				209,8

Nuværende antal stipladser - søer, farestald	273
Nuværende antal stipladser - søer, løbe- og drægtighedsstald	770

Lejre Kommune har kontrolleret, at oplysningerne om husdyrholdet i miljøgodkendelsen fra 2006 stemmer overens med ansøgningens oplysninger om husdyrbrugets nudrift.

Det fremtidige dyrehold på ejendommen

Tabel 2: Ansøgt drift, jf. ansøgning

Dyretype	Enhed	Antal	Antal til 1 DE	DE
Søer	1 årssø	1080	4,3	251,75
Hest (< 300 kg)	1 årshest	2	4,9	0,43
Hest (500-700 kg)	1 årshest	4	2,3	1,74
I alt				253,92

Fremtidige antal stipladser - søer, farestald	354
Fremtidige antal stipladser - søer, løbe- og drægtighedsstald	820

Dyreenhederne er udregnet på baggrund af bilag 1 i husdyrgødningsbekendtgørelsen, BEK nr. 717 af 02.07.2009.

Afgræsning

I ansøgningen fremgår det, at de 6 heste er på græs 10 måneder årligt. Lejre Kommune stiller vilkår om dette, idet udegående dyr ikke bidrager til ammoniak- og lugtemission beregnet i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk.

Anlæg

I bilag 7 ses husdyrbrugets driftsbygninger.

Udvidelsen sker i eksisterende stalde. I forbindelse med udvidelsen skal der derfor ikke laves nybyggeri.

Produktionsanlæg

Tabel 3. Anlægsbeskrivelse, se bilag 7.

Nr.	Anvendelse	Areal / rumfang	Staldsystem
1	Stor drægtighedsstald (F) (ST-67269)	2058 m ²	- Ansøgt: 880 årssøer, løsgående, delvis spaltegulv, 650 stipladser
2	Farestald – midterste del (ST-67412)	1092 m ²	- Ansøgt: 590 årssøer, kassestier, delvis spaltegulv, 200 stipladser
3	Løbestald (E) (ST-67413)	314 m ²	- Ansøgt: 90 årssøer, løsgående, dybstrøelse + spaltegulv, 80 stipladser
4	Drægtighedsstald (B – lille del) (ST-67414)	459 m ²	- Ansøgt: 110 årssøer, løsgående, delvis spaltegulv, 90 stipladser
5	Farestald (B – sydlig del) (ST-67424)	1028 m ²	- Ansøgt: 250 årssøer, kassestier, delvis spaltegulv, 74 stipladser
6	Farestald – nordlig del (ST-68324)	247 m ²	- Ansøgt: 240 årssøer, kassestier, delvis spaltegulv, 80 stipladser
7	Læskur – heste (ST-116886)	87 m ²	- 2 heste (< 300 kg) - 4 heste (500-700 kg)
8	Eksisterende gyllebeholder	3000 m ³	-
9	Eksisterende gyllebeholder	1200 m ³	-

Areal/rumfangdata stammer fra bygningsgeometrifilen i Husdyrgodkendelse.dk.

Arealer

Under samme CVR.-nr. (I/S) drives desuden Roggesgård, Osmosevej 8, 4320 Lejre, hvor der den 23. november 2009 er meddelt miljøgodkendelse til at producere 28.000 smågrise og 500 polte samt 3 heste, svarende til 175,59 DE.

Alle arealer jf. nedenstående tabel 4 drives sammen med Roggesgård, Osmosevej 8, 4320 Lejre under CVR.nr. 17658700 og er vurderet i miljøgodkendelsen af Roggesgård. Der er til ejendommene Roggesgård og Bjeragergård 154,09 ha ejet og 50,95 ha forpagtet areal, svarende til i alt 205,04 ha.

Dertil kommer gylleaftaler. Den del af gyllen fra Bjeragergård, som ikke tilføres arealerne godkendt under Roggesgård, tilføres gylleaftaler.

Der er 168,77 ha tilknyttede gylleaftaler til husdyrbruget. Disse aftalearealer er alle beliggende i enten nitrat- eller fosforklasser og der er derfor meddelt § 16 godkendelse af arealerne. Miljøvurdering af aftalearealerne er sket i de særskilte § 16 godkendelser og arealerne indgår derfor ikke i nærværende miljøgodkendelse.

Følgende gylleaftaler er tilknyttet husdyrbruget:

- Gylleaftale på 9,25 DE svinegylle med Stig Jeppesen, Hvalsøvej 5, 4320 Lejre (CVR-nr. 14657096) (§ 16 godkendelse er meddelt af Lejre Kommune den 25. november 2011). Udspretningsareal på 10,34 ha. Der produceres ikke husdyrgødning på Hvalsøvej 5. Der udbringes op til 0,89 DE/ha.
- Gylleaftale på 24 DE svinegylle med Ejnar Gyldenkerne, Hvalsøvej 21, 4320 Lejre (CVR-nr. 16345148) (godkendelse er meddelt af Lejre Kommune den 25. november 2011). Udspretningsareal på 23,4 ha. Der produceres 1,74 DE i dybstrøelse på Hvalsøvej 21. Der udbringes op til 1,1 DE/ha.
- Gylleaftale på 149,75 DE svinegylle med Stig Frandsen, Hvalsøvej 28, 4320 Lejre (CVR-nr. 13339082) (godkendelse er meddelt af Lejre Kommune den 25. november 2011). Udspretningsareal på 135,03 ha. Der produceres 11,12 DE i dybstrøelse på Hvalsøvej 28. Der udbringes op til 1,19 DE/ha.

Der kan således afsættes 183 DE svinegylle til gylleaftaler fra Hvalsøvej 22. Den resterende mængde gylle udbringes på arealerne drevet under CVR.-nr. 17658700 og arealerne er vurderet i miljøgodkendelsen af Roggesgård.

Harmoniforhold

Harmonikravet til Bjeragergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre, er 1,40 DE/ha/planperiode jf. § 27 stk. 1 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen (BEK nr. 1695 af 19/12/2006).

Alle arealer jf. nedenstående tabel drives sammen med Roggesgård, Osmosevej 8, 4320 Lejre under CVR.nr. 17658700 og er vurderet i miljøgodkendelsen af Roggesgård.

Tabel 4. Tilhørsforhold, arealer (godkendt under Roggesgård, Osmosevej 8, 4320 Lejre)

Mark nr.	Adresse	Samlet areal (ha)	Udbringningsareal (ha)	Status Ejet / lejet
684161-58	Flemming Jørgensen, Osmosevej 2, 4320 Lejre	10,86	10,86	Forpagtet
685162-80	Erik Christensen, Kastholmvej 2, 4320 Lejre	24,44	24,44	Forpagtet
685161-93	Kastholmvej 2, 4320 Lejre	6,34	6,34	Forpagtet
686160-44	Arne Wamsler, Kromarksvej 15, 4320 Lejre	5,42	5,42	Forpagtet
686160-99	Kromarksvej 15, 4320 Lejre	3,89	3,89	Forpagtet
685161-25	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	11,28	11,28	Ejet
685161-25	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	3,48	3,48	Ejet
685161-25	Osmosevej 8	7,43	7,43	Ejet
685161-25	Osmosevej 8	4,1	4,1	Ejet
684162-92	Osmosevej 8	11,16	11,16	Ejet
684161-58	Osmosevej 8	9,55	9,55	Ejet
686162-31	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	9,4	9,4	Ejet
686164-62	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	31,09	31,09	Ejet

685162-99	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	0,37	0,34	Ejet
685162-99	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	0,94	0,94	Ejet
685162-99	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	38,62	38,13	Ejet
Mark 17	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	10,05	10,05	Ejet
Mark 18	Hvalsøvej 22, 4320 Lejre	2,64	2,64	Ejet
Mark 19	Ravnsbjergvej 14, 4330 Hvalsø	15,05	14,51	Ejet
I alt			205,04	

Der tilføres 73,4 DE husdyrgødning fra Hvalsøvej 22. Der tilføres 175,59 DE husdyrgødning fra ejers andet husdyrbrug på Osmosevej 8.

Bedriftens udspretningsareal på 205,04 ha tilføres således i alt husdyrgødning svarende til 248,99 DE og dermed et dyretryk på arealerne svarende til 1,21 DE/ha:

Husdyrgødning produceret på Osmosevej 8:	175,59 DE
Tilført fra Hvalsøvej 22:	+ 73,40 DE
Til udbringning:	<u>248,99 DE</u>

Lejre Kommune vurderer, at der således er tilstrækkelig areal til at opfylde harmonikravet.

De resterende DE husdyrgødning produceret på Hvalsøvej 22 leveres som ovenfor nævnt til gylleaftaler på Hvalsøvej 5, Hvalsøvej 21 og Hvalsøvej 28. Dyretrykket på disse arealer svarer til hhv. 0,89 DE/ha, 1,1 DE/ha og 1,19 DE/ha.

3. Redegørelse og vurdering

Lejre Kommune har i henhold § 19 - § 26 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug vurderet projektets mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne.

Kommunen har på grundlag af ansøgningen og miljøredegørelsen foretaget en vurdering af de forskellige påvirkninger fra husdyrbrugets anlæg. Disse vurderinger ligger til grund for, at der er indsat konkrete vilkår, som det fremgår af afgørelsens afsnit 1. Afgørelsens vilkår har baggrund i de nedenfor beskrevne vurderinger.

Generelle forhold

Husdyrproduktionen

Sidste registrering af dyreholdets omfang hos Lejre Kommune er sket i forbindelse med tilsyn den 29. november 2011.

Registreringen er i overensstemmelse med husdyrbrugets nuværende produktion.

Der stilles vilkår om egenkontrol af omfanget af husdyrproduktionen på ejendommen.

Anlæg og begrænsning af eventuelle gener for naboer

Lokalisering og planrammer

Figur 1. Husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste byzonegrænse (ikke målfast).

Husdyrbruget er placeret ca. 450 m fra nærmeste byzonegrænse – Idrætsanlæg og grønne områder vest for Osted by (Lokalplan 3 for idrætsanlæg i Osted, Lokalplan 30 for de grønne områder, Margrethesminde samt Lokalplan 39 for sti langs Tokkerup Å).

Ca. 185 m fra husdyrbruget ligger landsbyen Osager (L24). Osager ligger i landzone og er ikke lokalplanlagt. Osager betegnes jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (LBK nr. 1486 af 04/12/2009) som "samlet bebyggelse".

Nærmeste nabobeboelse, Hvalsøvej 20 (ejet af driftsherren, ikke landbrugspligt), er beliggende ca. 25 m fra nærmeste staldbygning (farestald (B - sydlig del)). Afstanden skal være mere end 50 m fra det anlæg, hvor udvidelsen finder sted. Der foretages ikke udvidelse i denne farestald. Nærmeste stald hvor der udvides er drægtighedsstald (B - lille del) og denne staldbygning ligger ca. 58 meter fra nærmeste nabobeboelse.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og ejet af en anden person end driftsherren (Hvalsøvej 24, 4320 Lejre) ligger ca. 126 m fra husdyrbruget.

Afstandskravet på 50 m til disse områder og nabobeboelser er dermed overholdt.

Lejre Kommune vurderer derfor, at placering i forhold til forbudszoner i § 6 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er overholdt.

Anlægget ligger mindre end 300 m fra en beboelsesbygning på en ejendom uden landbrugspligt, der ligger i en samlet bebyggelse i landzone (Osager samt samlet bebyggelse ca. 280 vest for anlægget), og som har en anden ejer end driftsherren. Lejre Kommune vurderer i henhold til § 20, stk. 1 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses med de fastsatte vilkår. Beskyttelsesniveauet for lugtpåvirkning er desuden overholdt (se senere afsnit vedr. lugt).

Generelle afstandsforhold

Etablering af nye anlæg er omfattet af afstandskravene i § 8 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Denne ansøgning omfatter ikke nyetablering af anlæg men udelukkende udvidelse af dyrehold i eksisterende staldanlæg, hvorfor det ansøgte ikke er omfattet af § 8. Afstandsforholdene vurderes i øvrigt i afsnittene om lugt, til- og frakørsel samt støj.

Råstof og energiforbrug

Jf. ansøgning.

Tabel 5. Råstofforbrug

Råstof	Efter udvidelse mængde pr. år
Elforbrug (kWh)	276.000
Vandforbrug (m ³)	8200
Fyringsolie (L)	2400
Dieselloolie (L)	30.000
Halm (ton)	180.000

Husdyrbruget er tilsluttet Skovholm Vandværk.

Normtallet for vandforbruget i nudrift er 3.510 m³. Normtallet for vandforbruget i ansøgt drift er 4.212 m³. Hertil kommer vandforbrug til vask af maskiner.

Det samlede vandforbrug forventes at stige med ca. 700 m³. Ifølge ansøger er det gennemsnitlige vandforbrug for de sidste 2 år ca. 7.500 m³. Dette vandforbrug ligger højere end normtallene.

Råstof- og energiforbrug er ikke vurderet, men forbruget vil fremadrettet ved tilsyn på husdyrbruget blive anvendt som udgangspunkt vedrørende vurdering af brug af renere teknologi. Der stilles vilkår om dokumentation for energi- og råstofforbrug.

Opbevaringsanlæg

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg består af to eksisterende gyllebeholdere på 3000 m³ (højde: ca. 2 m over terræn og 30 m i diameter) og 1200 m³ (højde: ca. 2 m over terræn og 20 m i diameter). Desuden er der gyllekummer på 250 m³ og fortanke (3 stk.) på 60 m³. Der er opbevaringskapacitet til i alt 4.510 m³.

Gødningsproduktionen er ifølge bilag til ansøgning (se bilag 2) angivet til:

Tabel 6. Husdyrbrugets gødningsproduktion

Dyreart	Antal	Gødningstype	Norm (t/dyr)	Gødningsmængde årlig
Søer - drægtighedsstald	720	Gylle	4,64	3340,8 m ³
Søer - løbestald	360	Gylle	2,15	774 m ³
Søer - løbestald str.	360	Dybstrøelse	0,67	241,2 t x 1,7 t/m ³ = 410 m ³
Søer - farestald	1080	Gylle	1,68	1814,4 m ³
Heste	6	Dybstrøelse	2 x 2,97+4 x 5,13	26,5 x 1,7 = (45/12) x 2 = 7,5 m ³
Vaskevand fra vaskeplads				30 m ³
Samlet dybstrøelse til beholder				417,5 m³*0,1= 41,75 m³
Samlet gylle og vaskevand til beholder				5929,2 m³+30 m³= 5959,2 m³
I alt til beholder				5959,2 m³+41,75 m³=6001 m³

90% af dybstrøelsen køres direkte ud om efteråret. De sidste 10 % muges ud om foråret og tilføres gyllebeholderne. Da hesteholdet er udegående 10 mdr. årligt, produceres der kun dybstrøelse i 2 mdr. Der stilles vilkår til, at 90 % af dybstrøelsen køres direkte ud og at hesteholdet er på græs i 10 måneder.

Flydende husdyrgødning

Der er følgende opbevaringsanlæg på husdyrbruget:

Tabel 7: Oversigt over opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførelsesår	Kapacitet m ³
Gyllebeholder 1 – 3000 m ³	1997	3000
Gyllebeholder 2 – 1200 m ³	1992	1200
Gyllekummer	-	250
Fortanke (3 stk.)	-	60
Samlet opbevaringskapacitet		4.510

Med en samlet gødningsmængde på 6001 m³ samt en opbevaringskapacitet på 4.510 m³ er der en opbevaringskapacitet på $(4510 / 6001 * 12 \text{ mdr.})$ ca. 9,02 måneder.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet er således opfyldt.

De eksisterende gyllebeholdere er med flydelag. Gyllebeholderne er omfattet af 10-års beholderkontrol og næste kontrol er planlagt til hhv. 2017 og 2012. Ved tilsyn fra kommunen den 29. november 2011 blev der konstateret tæt flydelag på beholderne.

Ved udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække. Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstoffoptag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning. Gyllen bringes normalt ud med traktor og gyllevogn med slæbeslanger, da det medfører for store afgrødeskader at benytte nedfælder i voksende afgrøder. På sort jord nedfældes gyllen eller nedbringes hurtigst muligt. Der tages så vidt muligt hensyn til naboer i forbindelse med udbringningen, dvs. at der tages højde for vindretning, tæt beboede områder mv. Bedriften drives generelt efter retningslinjerne i "Godt landmandskab". Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype.

For at imødegå risiko for spild og uheld stilles der vilkår om, at håndtering af gylle skal foregå under opsyn. I henhold til de generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal gyllebeholderne sikres tæt flydelag eller anden tæt overdækning. Flydelagets tilstand og tæthed skal kontrolleres løbende og mindst 1 gang om måneden skal der føres optegnelse over kontrollen i logbog i overensstemmelse § 16 i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lejre Kommune vurderer, at de generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen er tilstrækkelige til at sikre miljømæssig forsvarlig opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning.

Fast husdyrgødning og dybstrøelse

Fra hesteholdet produceres der på stald 7,5 m³ dybstrøelse per år. Fra soholdet produceres der 410 m³ dybstrøelse per år. 90% af dybstrøelsen køres direkte ud om efteråret. De sidste 10 % muges ud om foråret og tilføres gyllebeholderne. Da hesteholdet er udegående 10 mdr. årligt, produceres der kun dybstrøelse i 2 mdr. Der stilles vilkår til, at 90 % af dybstrøelsen køres direkte ud og at hesteholdet er på græs i 10 måneder.

Ensilage- og foderopbevaring

Halm (ca. 250 ton i bigballe) oplagres i halmladen (se situationsplan). Korn og tilskudsfoder opbevares i foderladen (se situationsplan). Der opbevares ingen ensilage på ejendommen.

Håndtering af halm kan give anledning til støvgener, men det vurderes ikke at være i et omfang, der kan genere naboerne. For at mindske støvgener i forbindelse med fodring blandes olie i foderet.

Lejre Kommune vurderer, at håndtering og opbevaring af foder sker på en miljømæssig forsvarlig måde.

Ammoniakfordampning og generel ammoniak reduktion

Ved udvidelser, nyetableringer og ændringer af husdyrbrug over 75 DE stilles pr. 1. januar 2010 krav om 25 % reduktion af ammoniakemission fra stalde og lagre i forhold til et referencesystem. Kravet gælder for de dele af anlæg og husdyrproduktion, der udvides, etableres eller ændres.

Ansøger opfylder dette krav ved følgende tiltag:

- Anvendelse af reduceret råprotein i sofoder
- 90 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned

Jf. www.husdyrgodkendelse.dk reducerer de valgte tiltag ammoniakemissionen med 348 kg N/år mere end krævet. Herved er ammoniakkravet til anlægget på minimum 25 % opfyldt.

Den samlede ammoniakemission fra stalde og gødningslagre er i ansøgt drift 3411,18 kg N/år og i nudrift er emissionen 3269,84 kgN/år, hvilket er en meremission på 141 kg N/år i ansøgt drift i forhold til nudrift.

Der stilles vilkår om at den samlede ammoniakemission fra stalde og gødningslagre ikke må overstige 3411,18 kg N/år.

For at sikre forudsætningerne for overholdelse af ammoniakkravet stilles vilkår om anvendelse af reduceret råprotein i sofoder samt at 90 % af dybstrøelsen køres direkte ud og pløjes ned.

Råprotein i sofoder

Når ændringer i produktionseffektivitet og/eller fodersammensætning anvendes som virkemiddel til at nedsætte ammoniakfordampningen fra anlægget eller tilførslen af N til markerne, fastsættes vilkår som et krav til maksimalt N ab dyr.

Vilkåret gælder for samtlige dyr af den pågældende dyretype på husdyrbruget. Ansøger skal således acceptere, at samtlige husdyr i den pågældende dyregruppe i hele anlægget skal leve op til disse krav.

Dokumentation for beregningen af N ab dyr pr dyr følger reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Dvs. dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 350 dage (i perioden 15. september år 1 (fx 2011) til 15. februar år 3 (fx 2013)).

Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger. Dokumentation uden effektivitetskontrol kan undtagelsesvis accepteres. I sådanne tilfælde skal N ab dyr dokumenteres på anden vis, dvs. en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagteriafregninger.

Fremgår foderets indhold af råprotein ikke, men er indholdet af kvælstof (N) angivet, så kan foderets indhold af råprotein udregnes ved at gange indholdet af N med 6,25. Ved blanding og udfodring af foder på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, hvor indholdet af råprotein ikke fremgår af medfølgende deklaration, skal standardværdier for gram råprotein pr. foderenhed anvendes, jf. standardværdier for svin ifølge vejledning til gødningsregnskab. Standardværdier findes også på Videncenter for Svineproduktions hjemmeside. For byg og hvede anvendes analyser fra årets høst i det relevante år, som angivet i vejledningen til gødningsregnskabet.

Der skal være fokus på fodereffektiviteten, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene ud fra nyeste viden om fodring af svin.

Vedr. vilkår 15: N ab årssø:

Oplysningerne til udregningen kg N pr årssø er taget fra ansøgningen og formlen til beregningen er fra Miljøstyrelsens teknologiblade om råprotein i sofoder. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes:

- Antal årssøer = 1080
- FEso per årssø = 433+1009=1442
- Gram råprotein per FEso = 133
- Antal fravænnede grise pr. årssø = 24,6
- Fravænningsvægt = 7,20

$$((1442 \times 133)/6.250) - 1,98 - (24,6 \times 7,20 \times 0,0257) = 24,15 \text{ kg N pr årssø}$$

$$\text{N ab dyr} = 1080 \times 24,15 = 26.082 \text{ kg N per år}$$

Lugt

Korteste afstand fra centrum af et af staldanlæggene til byzone er 488,88 m (Idrætsanlæg og grønne områder vest for Osted by), til samlet bebyggelse 233,28 m (Osager) og til enkelt bebyggelse 185,30 m (Hvalsøvej 24). Nærmeste nabo er Hvalsøvej 20 beliggende ca. 25 m fra det ansøgte husdyrbrug, men da denne ejendom ejes af driftsherren for det ansøgte anlæg indgår ejendommen ikke som nærmeste enkelt bebyggelse.

Der er ikke andre ejendomme med husdyrhold over 75 DE indenfor 300 m af samlet bebyggelse og byzone samt indenfor 100 m af enkelt bebyggelse. I lugtberegningerne er der derfor i henhold til Skov- og Naturstyrelsens vejledning om Tilladelse og miljøgodkendelse af husdyrbrug m.v. ikke indregnet påvirkning fra andre husdyrbrug.

Lugtgener fra opbevaringsanlæg indgår ikke i lugtberegningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Kriteriet for lugtgener er for byzone ($5 \text{ OU}_E/\text{m}^3$), samlet bebyggelse ($7 \text{ OU}_E/\text{m}^3$) og enkelt bebyggelse ($15 \text{ OU}_E/\text{m}^3$).

Tabel 8: Lugtberegninger, jf. ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk

Område-type	Beregnings-model	Ukorrigeret lugtgeneafstand	Korrigeret lugtgeneafstand (ansøgt drift)	Korrigeret lugtgeneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand
Byzone	FMK	395,08 m	33,47 m	33,47 m	382,60 m
Samlet bebyggelse	Ny	226,98 m	226,98 m	192,52 m	235,81 m
Enkelt bebyggelse	Ny	124,94 m	0	0	0

Ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk beregner geneafstande på baggrund af lugtemission fra staldanlæggene og lugtgenekriterierne. Anlæg, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden skal ikke indgå i lugtberegningen. Det elektroniske ansøgningssystem bortscreener automatisk sådanne anlæg ved lugtberegning.

For byzone og samlet bebyggelse er genekriterium overholdt. Korrigeret geneafstand er kortere end vægtet gennemsnitsafstand.

For enkelt bolig er genekriterium også overholdt. Der er ingen nabobeboelser indenfor 1,2 gange geneafstanden.

For enkelt bebyggelse er lugtgeneafstanden korrigeret, idet husdyrbruget er beliggende nord for nærmeste enkelt bebyggelse i vinklen 300-60 grader. Den beregnede lugtgeneafstand reduceres dermed med 20 % for enkelt bebyggelse.

Ansøger oplyser, at husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst mulig omfang efter godt landmandsskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer og byområder.

Reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække følges ved udbringning af husdyrgødning. Udbringningstidspunkt planlægges så vidt muligt, så afgrøderne har maksimal næringsstofoptag. Tilsvarende tilpasses gødningsmængden de enkelte afgrøders behov. Der anvendes normalt traktor og gyllevogn med slæbeslanger til udbringning af husdyrgødning. På sort jord nedfældes gyllen eller nedbringes hurtigst muligt.

Lejre Kommune stiller vilkår om at udbringning skal ske efter godt landmandsskab. Der vurderes herefter, at udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer til udbringningsarealerne.

Ansøgningsystemets beregninger viser, at husdyrlovens lugtgenekrav er overholdt for byzone, samlet bebyggelse samt enkelt bebyggelse. For enkelt bolig er den vægtede gennemsnitsafstand mere end 1,2 gange den beregnede lugtgeneafstand og der kan derfor ikke forventes væsentlige lugtgener for nærmeste nabo uden landbrugspligt og som ikke ejes af driftsherren ved husdyrbrugets ansøgte drift. For byzone og samlet bebyggelse er den vægtede gennemsnitsafstand ikke 1,2 gange større end den beregnede lugtgeneafstand, men den vægtede gennemsnitsafstand er større end den korrigerede beregnede lugtgeneafstand. Der forventes dermed ikke væsentlige lugtgener for byzone og samlet bebyggelse.

Lejre Kommune vurderer herefter, at driften af husdyrbruget ikke vil medføre uacceptable lugtgener for naboer til anlægget.

Spildevand

Husdyrbrugets situationsplan/afløbsplan fremgår af bilag 7.

Mængden af rengøringsvand og drikkevandsspild er indregnet i mængden af gylle, som ledes til gyllebeholderen jf. Landbrugets Byggeblad 95.03-03 til beregning af gødningsmængder. Drikkevandsspild og rengøringsvand er jf. ansøgning beregnet til i alt ca. 648 m³ per år.

Alt rengøringsvand fra staldene tilføres gyllebeholderne. Desuden vil der være spildevand fra vask af markredskaber. Vand fra vaskepladsen ledes til gyllebeholderne. Tagvand føres til eksisterende markdræn, som fører til Tokkerup Å. Toilet afløb og husspildevand fra stuehuset ledes til offentlig kloak.

For at mindske miljømæssige problemer i forhold til spildevand stiller Lejre Kommune krav om vedligeholdelse af drikkevandssystem. Der stilles endvidere vilkår om, at vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødningsrester samt sprøjte skal foregå på støbt, tæt plads med bortledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

For at sikre vandkvaliteten i overflade- og grundvand, stiller Lejre Kommune vilkår om, at eventuel fremtidig påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler ikke må ske direkte ved opsugning fra søer, vandløb eller brønde/boringer. Der må endvidere ikke være risiko for afløb til dræn eller vandløb.

Lejre Kommune vurderer herudover, at spildevand håndteres miljømæssigt korrekt på husdyrbruget.

Til- og frakørselsforhold

Der vil hovedsageligt forekomme transport i form af intern transport med maskiner og markredskaber, samt transport til og fra ejendommen i forbindelse med indlevering og udlevering af dyr, levering af foderstoffer, udbringning af gylle m.m. Transporten vil hovedsageligt ske i tidsrummet fra kl. 6.30 til kl. 18.00. Gylletransporter kan forekomme på alle tidspunkter af døgnet i forårsperioden og det tidlige efterår.

Omfanget af antal til- og frakørsler pr. år er jf. ansøgningen:

Tabel 9. Til- og frakørsel

Transporttype	Nudrift Antal transporter pr år	Ansøgt Antal transporter pr år
Afhentning af døde dyr	Ca. 52 (ca. 1 gang om ugen)	Ca. 12 (ca. 1 gang om måneden)
Levering af brændstof	Ca. 18	Ca. 18
Halm (eget halm køres hjem)	Ca. 30	Ca. 32
Gyllekørsel	Ca. 270	Ca. 315
Korn (køres ind hver sensommer med traktor og vogn)	Ca. 100	Ca. 125
Levering af foder (minerale m.v.)	Ca. 20	Ca. 25
Ind- og udlevering af dyr	Ca. 104 (ca. 2 gange om ugen)	Ca. 104 (ca. 2 gange om ugen)
Diverse (dyrlæge, konsulent m.v.)	Ca. 12 (ca. 1 gang om måneden)	Ca. 12 (ca. 1 gang om måneden)
I alt pr. år	606	643

Skemaet angiver antal transporter. En transport vil omfatte både til- og frakørsel.

Intern transport f. eks. i forbindelse med fodring er ikke inkl. i ovennævnte oversigt.

Jf. ansøgning forventes der ikke øgede støjgener for omkringboende, da antallet af transporter ikke stiger mærkbart.

Samlet stiger antallet af til- og frakørsler fra ca. 606 til ca. 643, dvs. en stigning på 37 transporter (ca. 6 %)

Stigningen skyldes primært flere gylletransporter. Antallet af transporter i forbindelse med afhentning af døde dyr falder, idet der i ansøgt drift anvendes nyetableret kølecontainer til opbevaring af døde dyr.

Transportrute fremgår af bilag 3. Der køres normalt ikke i tætbefolkede områder i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Transport af gylle til udspretningsarealer, der er beliggende i mere end 10 km afstand fra ejendommen, skal ske med lastbil eller et påhængskøretøj hertil jf. Bekendtgørelse nr. 1152 om husdyrhold og arealkrav mv. 23. november 2006 med efterfølgende ændringer udstedt i medfør af landbrugsloven.

Intern transport og trafik på ejendommen i forbindelse med til- og frakørsel vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne. Vilkår relateret til til- og frakørsel (trafik på egen grund) stilles i afsnittet vedrørende støj i godkendelsen.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug og der kan ikke stilles vilkår til trafik / kørsel på offentlig vej. Dette reguleres af færdselsloven.

Støj

Jf. ansøger vil der kunne forekomme støj fra dyr og staldmekanik, ventilation samt interne og eksterne transportere til og fra ejendommen. Der vil være en mindre spidsbelastning af støj i forbindelse med ind- og udlevering af grise. Desuden vil der være støj i forbindelse med daglig pasning af dyrene, drift af markarealer f.eks. i forbindelse med høst eller udbringning af gylle samt fra blæseren til frøtørring.

Den daglige pasning af dyrene foregår i tidsrummet fra ca. kl. 6.30 til kl. 18.00 også lørdag, søndag og helligdage. Derudover vil der være konstant drift af staldanlægget dvs. foder- og ventilationsanlæg vil være i konstant drift. Støjbelastningen fra markdriften vil hovedsageligt være i 2 højsæsoner, forår og sensommer. En del af høsten vil kunne foregå i aften- og nattetimerne/tidligt om morgenen. Udlevering og indlevering af grise vil kunne foregå om natten. Blæseren til frøtørring er i brug maks. 10 gange om året.

For at mindske støjgener oplyser ansøger, at mekaniske installationer kontrolleres jævnligt, således at de fungerer optimalt og ikke giver anledning til unødigt støj.

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmest liggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Disse værdier er anvendt i godkendelsen.

Der stilles i godkendelsen vilkår om, at en beregning/måling af støjniveauet i omgivelserne kan kræves, såfremt tilsynsmyndigheden Lejre Kommune finder, at eventuelle klager er velbegrundede.

Lejre Kommune vurderer med baggrund i husdyrbrugets redegørelse for støjpåvirkning og afstand til naboer, samlet bebyggelse og byzone, at støjpåvirkning ikke vil give anledning til uacceptable gener for naboer og omgivelser.

Fluer og skadedyr

Ejendommens udenomsarealer m.v. holdes rene og ryddelige, således at tilhold af skadedyr eller lignende undgås.

Der benyttes rovfluer i gyllekanalerne for at undgå fluegener.

Der er indgået aftale med Kiltin om rottebekæmpelse. Rottekasser tilses ca. 1 gang i kvartalet samt efter behov.

Lejre Kommune stiller vilkår om, at husdyrbruget og dets driftsbygninger så vidt muligt renligholdes for at forebygge gener fra fluer og rotter. Endvidere skal opbevaring af foder ske på sådan en måde, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Der stilles vilkår om, at fluer bekæmpes i overensstemmelse med retningslinier fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Der stilles vilkår om forebyggende rottebekæmpelse af autoriseret firma, da der forekommer oplagring af foder på virksomheden.

Lejre Kommune vurderer, at udvidelsen herefter ikke vil give anledning til uacceptable gener fra fluer og andre skadedyr.

Støv

I forbindelse med foderanlæggets drift kan der forekomme støv. Ansøger vurderer dog, at nærmeste nabo er beliggende i en afstand, hvor der under normale omstændigheder ikke forekommer væsentlige støvgener. Der udvises almindelig hensyn ved håndtering af halm, og jf. ansøgning vurderes dette ikke at kunne give anledning til gener for naboerne.

Lejre Kommune vurderer på baggrund af ansøgers oplysninger og anlæggets lokalisering i forhold til naboer, at projektet ikke vil medføre uacceptable støvgener.

Lys

Der er opsat lys i forbindelse med udleveringsrum og døre ud til det fri. Normalt vil belysningen kun være i brug, når der er behov for det, f.eks. i forbindelse med ind- og udlevering af dyr. Det normale tidsrum for belysningen vil være fra kl. 05.00 til kl. 18.00. Dog kan der forekomme udlevering af dyr tidligere. I indkørslen er der lys, som er tændt i aften- og de tidlige nattetimer samt morgentimerne. Der er ingen nabobeboelser i umiddelbar nærhed af staldanlægget, hvorfor lyset jf. ansøger ikke forventes at medføre gener for omkringboende.

Placering af udendørs belysning er angivet på situationsplanen i bilag 7.

Nærmeste nabobeboelse, som ikke ejes af driftsherren, er beliggende 124 m fra husdyrbruget og der vurderes derfor, at der ikke vil være væsentlige lysgener for denne ejendom. Lejre Kommune vurderer derfor, at det ikke er nødvendigt at stille vilkår til lysforholdene på ejendommen.

Olie og kemikalier

Olie, kemikalier, kemikalieaffald, pesticider m.v. opbevares i kemikalieskab (jf. situationsplanen). Kemikalieskabet er aflåst og indrettet med fast bund uden afløb, så eventuelt spild kan opsamles.

Der opbevares maks. 250 l pesticider. Rengøring/påfyldning af sprøjteudstyr foregår på vaskeplads, hvorfra der er afløb til gyllebeholder.

Dieselolie opbevares i udendørs dieseltank på 2400 l fra 1992. Der findes desuden en indendørs fyringsolietank på kornloftet på 1200 l fra 2004, som bruges til højtryksrensningen, når der vaskes stalde af (jf. situationsplan).

Diesel påfyldes ved tankene. Der er fast gulv uden afløb på kornloftet, således at der kan ske opsamling af evt. spild. Den udendørs dieseltank står på ben på SF-sten.

For at minimere risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand, stilles der vilkår til håndtering og opbevaring af brændstof, olie og kemikalier. Håndtering af brændstof og kemikalier skal foregå på en måde, således at der ikke opstår risiko for forurening af jord og grundvand. Tankning af diesel skal ske på en plads med fast og tæt

bund samt enten med afløb til olieudskiller eller således at spild kan opsamles og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Lejre Kommune stiller endvidere vilkår om, at overjordiske olietanke skal overdækkes og placeres på fast og tæt underlag samt løbende vedligeholdes og kontrolleres, så spild af olie forebygges og hindres.

Lejre Kommune vurderer herefter, at olieprodukter opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Affald

Følgende affaldsfraktioner og -mængder forekommer på husdyrbruget:

Papir, pap og plast: fra ca. 1000 kg i nudrift til 1200 kg i ansøgt drift. Afleveres på den lokale genbrugsstation.

Tomme spraydåser: Før og efter udvidelsen: ca. 100 kg. Afleveres på den lokale genbrugsstation.

Jern/metal: Før og efter udvidelsen: ca. 2000 kg. Jern og metal afhændes til produkthandler.

Tom emballage fra kemikalier og medicin: Før og efter udvidelsen: Ca. 50 stk. tomme 10 liters pesticiddunke om året. Emballagen afleveres på genbrugsstationen.

Der forventes, som beskrevet ovenfor, ikke at være mærkbart øgede mængder affald efter udvidelsen af dyreholdet.

Ved levering af farligt affald på genbrugsstationen udleveres særskilt kvittering.

Affaldet opbevares primært i halmladen og foderladen. Der afhentes dagrenovation på ejendommen og det resterende affald leveres på genbrugsstationen efter behov.

Spildolie opbevares i maskinhuset i tromler. Den årlige mængde spildolie er 200 l. Mængden forventes ikke at stige efter udvidelsen. Der er betongulv uden afløb. Spildolie skal opbevares som beskrevet i Lejre Kommunes Forskrift for opbevaring af farlige råvarer, affald, stoffer og produkter. Spildolien hentes af Dansk Oliegenbrug ca. hver 2. måned.

Døde søer opbevares i nyetableret kølebrønd (se placering på situationsplan). Døde smågrise opbevares i kølecontainere (se situationsplanen), som tømmes over i kølebrønden umiddelbart inden afhentningen. Døde dyr afhentes fra kølebrønden af DAKA ca. 1 gang om måneden. Der er plads til 7-8 døde søer i kølebrønden.

Affald på husdyrbruget og bortskaffelse heraf reguleres iht. kommunens bestemmelser og regulativer om affald. Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets olie og kemikalie affald opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt.

Opbevaring og afhentning af selvdøde og aflivede dyr reguleres af Fødevarestyrelsens bekendtgørelse nr. 558 af 01.06.2011.

Lejre Kommune vurderer herefter, at affald fra husdyrbruget håndteres korrekt.

Risici

Jf. ansøgning vil der kunne forekomme spild af husdyrgødning ved f.eks.:

- Lækager fra gyllebeholdere
- Overløb i forbindelse med påfyldning
- En væltet gylletransport

Desuden vil der kunne forekomme spild af olie eller kemikalier f.eks. ved uheld med maskiner, og der vil kunne ske strømsvigt i staldanlæggene.

Ansøger oplyser følgende om minimering af risici og begrænsning af følger af eventuelle uheld:

- I forbindelse med håndtering af gylle vil der være opsyn, således at risikoen for uheld mindskes og tidlig indgriben kan foretages.
- Gyllebeholderne er underlagt 10 års beholderkontrol, hvilket bør mindske risikoen for at der sker en lækage.
- Grundig instruktion af medarbejdere. Omtanke i det daglige arbejde.
- Der udføres fornuftig omgang med kemikalier og bekæmpelsesmidler.
- Ved uheld med gylle eller olie-/kemikalier ringes der 112 og Lejre Kommune kontaktes. Der vælges de bedste oprydning-/ forebyggelsesforanstaltninger, således at gene og risiko for forurening bliver mindst mulige (f.eks. opdæmning med halmballer, jord eller lignende).

For at imødegå uheld og begrænsning af eventuelle følger for omgivelserne stilles der vilkår om udarbejdelse af beredskabsplan for husdyrbruget. Ligeledes stilles vilkår til overvågning af gyllepumpning og gylleinstallationernes indretning.

Lejre Kommune vurderer herefter, at risici er minimeret og med udarbejdelse af en beredskabsplan sikres begrænsning af følgevirkninger af eventuelle uheld.

Påvirkning af beskyttet natur

Ammoniakbelastning fra husdyrbrugets anlæg af naturområder beskyttet af § 7 i Lov miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.

Alle staldanlæg og opbevaringslagre ligger længere væk end 1.000 m fra det nærmeste naturområde, der er beskyttet af § 7. En ammoniakberegning for dette § 7-areal, som er et overdrev ca. 1,9 km fra anlægget, viser en højeste merdeposition på 0,0 kg/ha/år og en højeste totaldeposition på 0,1 kg/ha/år.

Lejre Kommune vurderer på den baggrund, at ammoniakemissionen ikke påvirker § 7-arealer.

Ammoniakbelastning fra husdyrbrugets anlæg af naturområder beskyttet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven og § 23 i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug mv.

Indenfor 1.000 m fra anlægget findes nedenstående naturarealer, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Tabel 10. Beskyttede naturområder inden for ca. 1.000 fra anlægget, omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Naturareal	ID-nr.*	Afstand fra anlæg	Målsætning	Merdeposition Ammoniak
Mose	200.039.841	420 m nord	-	0,0
Sø	200.040.661	980 m nordvest	-	
Sø	200.040.659	750 m nordvest	-	
Sø	200.040.847	450 m nord	-	
Sø	200.040.859	630 m nord	-	
Sø	200.040.806	850 m nord	-	
Sø	200.040.805	950 m nord	-	
Sø	200.040.848	250 m syd	-	
Sø	979269	780 m syd	-	
Sø	200.040.860	860 m syd	-	
Sø	200.040.849	470 m sydøst	-	
Sø	1437387	880 m sydøst	-	
Vandløb, Tokkerup Å	990.052.927	300 m øst	Målsat med god økologisk tilstand, faunaklasse 5	

*ID-nr. er fra: <http://www.miljoportal.dk>

Udvidelsen af husdyrbruget fører til en beregnet meremission fra anlægget på 141,35 kg N/år og en samlet emission på 3.411,18 kg N/år.

Der er i Danmarks Miljøportal registreret en mose og 11 søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor en afstand af ca. 1 km fra anlægget. Disse områder er alle besigtiget og kortlagt af Lejre Kommune i 2011. Desuden ligger Tokkerup Å i en afstand ned til 300 m fra anlægget. I bilag 5 ses beskyttede naturområder inden for ca. 1.000 m fra anlægget, omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven.

Søer og vandløb er normalt ikke følsomme overfor ammoniak, i modsætning til moser, enge og overdrev. Alle 11 søer er ved registreringen i 2011 vurderet at have en beskeden naturværdi.

Mosen nordvest for anlægget er registreret den 29. juli 2011. Den betegnes som et ringe moseareal beliggende omkring en sø og omgivet af dyrket mark. Den estimerede naturværdi er IV – V, altså tæt på laveste kategori. Der er registreret 26 arter, hvoraf rørgræs er dominerende. Der er ikke fundet fredede eller rødliste arter.

Der er lavet en ammoniakberegning for mosen, der viser en højeste merdeposition på 0,0 kg/ha/år og en højeste totaldeposition fra anlægget på 0,6 kg/ha/år.

Lejre Kommune vurderer, at husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau, dvs. det generelle ammoniakreduktionskrav, er tilstrækkeligt til at beskytte naturområdernes tilstand, og der stilles derfor ikke yderligere vilkår.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 146 Hejede Overdrev, Valborup Skov og Valsøllille Sø beliggende mere end 1800 m vest og sydvest for anlægget.

Habitatområdet er udpeget for at beskytte en dyreart og 15 naturtyper:

Stor vandsalamander
Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Brunvandede søer og vandhuller
Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund
Surt overdrev
Tidvis våd eng
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Kildevæld
Rigkær
Bøgeskove på morbund uden kristtorn
Bøgeskove på muldbund
Ege-blandskov
Skovbevoksede tørvemoser
Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Habitatområdet er et større skovområde med overdrev, rigkær, skovenge og søer. Habitatområdet rummer flere, repræsentative skovnaturtyper og er et meget værdifuldt leve/voksested for flere sjældne arter. Områdets habitatnaturtyper er bl.a. sårbare overfor eutrofiering i form af luftbåret kvælstof.

Merdepositionen fra anlægget er i den nærmeste del af Natura 2000 området beregnet til 0,0 kg N/ha/år, mens den højeste totaldeposition er beregnet til 0,1 kg N/ha/år.

Lejre Kommune vurderer, at udvidelsen med belastning og øget emission ikke vil medføre en uacceptabel påvirkning af Natura 2000-området.

Bilag IV-arter, artsfredninger og rødlistearter

En række dyr og planter, der er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer på eller omkring landbrugsejendommen. På baggrund af faglig rapport nr. 635/2007 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der kan være arter af flagermus, stor vandsalamander og spidssnudet frø.

Der er ikke registreret flagermus eller markfirben i umiddelbar nærhed af anlægget jf. Danmarks Miljøportal. Lejre Kommune har heller ikke konkret kendskab til registrering af nogle af de nævnte arter eller til fredede eller rødlistede arter nær anlægget.

Lejre Kommune vurderer, at udvidelsen med belastning og øget emission ikke vil medføre en uacceptabel påvirkning af eventuelle forekomster af de nævnte arter.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Ansøger oplyser, at husdyrbruget anvender bedst tilgængelig teknologi indenfor følgende emner:

Management

- Bedriftens eventuelle medarbejdere vil blive uddannet løbende gennem kurser, efteruddannelse og deltagelse i erfa-grupper.
- Medarbejdere vil blive orienteret om ejendommens miljøgodkendelse og være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, foder, pesticider, handelsgødning mv.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, for både forbrug af handelsgødning og husdyrgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Ikke genbrugbart affald køres i deponi på den lokale genbrugsplads.
- Rengøring i og omkring ejendommen foretages jævnligt for at undgå uhygiejniske forhold og for at nedsætte risikoen for tilhold af eventuelle skadedyr, samt for at mindske risikoen for lugtgener for omkringboende.

Foder

Der vil blive anvendt foder med reduceret indhold af råprotein til søerne (133 gr./FE), svarende til teknologiniveau 1, hvilket er BAT jf. jf. Teknologibladet "Råprotein i sofoder" af 31.05.2011. Dette niveau er væsentligt under normen, som er 143 gr./FE.

Teknologiniveau 2 (128 gr./FE) kan medføre stor risiko for fald i produktivitet (lavere kuldstorelse, lavere fravænningsvægt og stort væggtab hos soen i diegivningsperioden) samt i perioder store omkostninger til foder med meget lavt indhold af råprotein.

Foderet er tilpasset besætningen, så der ikke opstår unødigt overforbrug af hverken næringsstoffer, fosfat eller hjælpestoffer.

Der anvendes ikke fytase, idet der primært anvendes færdigfoder, der er varmebehandlet, idet varmebehandlingen nedbryder den naturlige fytase i foderet. Der anvendes ikke fasefodring, da foderanlægget ikke er indrettet til det.

Staldindretning

Staldene er udstyret med delvis spaltegulv, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra staldene i forhold til stalde med fuldspaltegulv.

Ansøger har vedlagt en redegørelse med beregning af udgifter ved forskellige BAT-teknologier. Denne beregning findes i bilag 4.

Fravalg af BAT:

- Der opsættes ikke luftrensning i staldene (Teknologibladet "Kemisk luftrensning med syre" af 29.04.2011 og Teknologibladet "Biologisk luftrensning" af 29.04.2011). Dette er fravalgt ud fra en proportionalitets betragtning (se beregning i bilag 4). Det vurderes desuden, at udgifterne til installering i en eksisterende stald vil være langt højere end for nybyggeri. Der er desuden store driftmæssige omkostninger forbundet med et luftrensningsanlæg.
- Der laves ikke gyllekøling (jf. Teknologibladet "Køling af gylle i stalde til søer og smågrise" af 26.01.2011). Dette er besluttet ud fra en proportionalitets betragtning (se beregning i bilag 4). Etablering af gyllekøling kræver ændring af spaltegulvet. Gyllekøling vil desuden, især i farestaldene, kunne øge risikoen for forhøjet smågrisedødelighed, da spaltearealerne bliver ekstra kolde.
- Der installeres ikke forsøringsanlæg (jf. Teknologibladet "Svovlsyrebehandling af gylle i sostalde" af 20.12.2011). Dette er fravalgt ud fra en proportionalitets betragtning (se beregning i bilag 4). Det vurderes desuden, at udgifterne til installering i en eksisterende stald vil være langt højere end for nybyggeri.

Forbrug af vand og energi

Følgende energibesparende tiltag anvendes i husdyrbruget:

- Temperaturfølere og evt. fugtfølere tjekkes regelmæssigt.
- Klimaovervågningen i stalden vedligeholdes og optimeres.

- Varmekilderne i smågrisestalden placeres så optimalt som muligt, så der ikke er varmespild.
- Ventilationsanlæg renses regelmæssigt.
- Gamle og slidte ventilatorer udskiftes med nye og mere energieffektive.
- Elvandvarmere afkalkes regelmæssigt.
- Varmeoptagere i varmepumper rengøres for støv m.v.
- Smågrisehuler og overdækninger benyttes, så rumtemperaturen kan sænkes.
- Temperaturen i stalden reguleres efter udetemperaturen.

Følgende vandbesparende tiltag anvendes i husdyrbruget:

- Drikkevandsinstallationer kontrolleres jævnligt for at undgå unødigt spild.
- Vandforbruget monitoreres løbende for at evt. lækager kan opdages hurtigst muligt.
- Stalde sættes i blød inden vask, hvilket nedsætter forbruget af vand.
- Overbrusningsanlægget er indrettet så dysserne placeres optimalt over spalterne, så grisenes gødeadfærd styres. På denne måde mindskes svineri, så management og vandforbrug ved vask af stalde minimeres.
- Drikkenipler er placeret over trug, hvilket mindsker vandspild.

Opbevaring / behandling af husdyrgødning

- Gyllebeholdere efterlever kravene i BREF-dokumentet. Dvs. at beholdere er faste tanke, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Sider og bunde er tætte og korrosionsbeskyttede. Tanke tømmes jævnligt for inspektion og evt. reparationer.
- Gyllen omrøres kun umiddelbart inden udbringning.
- De eksisterende tanke er forsynet med naturligt flydelag, som mindsker ammoniakfordampningen. Flydelaget skal være etableret senest 14 dage efter omrøring.
- Der føres logbog over flydelaget på beholderen.
- Gyllebeholdere er tilmeldt lovpligtige regelmæssige eftersyn (10-års beholderkontrol).

Fravalg af BAT:

- Gyllebeholderne overdækkes ikke med fast overdækning (jf. Teknologibladet "Opbevaring af husdyrgødning – Fast overdækning af gyllebeholder" af 11.11.2010). Dette er besluttet ud fra en proportionalitets betragtning (se beregning i bilag 4). Udgifterne ved at overdække en eksisterende beholder, der ikke er forberedt til det, vil formentlig også være en del højere.

Udbringning af husdyrgødning

- Gødningsmængden tilpasses de enkelte afgrøders behov og tilpasses evt. tilførsel af anden gødningstype.
- Ved udbringning følges de anvisninger (omkring snedækkede/ skrånende/ vandmættede/ oversvømmede arealer), der er angivet i BREF-dokumentet og som findes som generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og plantedække.
- Gødningen udbringes så vidt muligt umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst- og næringsstofoptag forekommer, hvilket nedsætter fordampning og lugtgener, da planterne hurtigt optager den tilførte gødning.
- Der bruges normalt traktor og gyllevogn med slæbeslanger, da det medfører for store afgrødeskader at benytte nedfælder i voksende afgrøder.
- På sort jord nedfældes gyllen eller nedpløjes hurtigst muligt.
- Der tages så vidt muligt hensyn til naboer i forbindelse med udbringningen, dvs. at der tages højde for vindretning, tæt beboede områder mv.

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag.

En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreader til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- Krav om at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning eller ved anvendelse af en teknik eller teknologi, hvorved husdyrgødningen behandles inden eller i forbindelse med udbringning, som er opført på Miljøstyrelsens teknologiliste med samme effekt på ammoniakfordampning ved udbringning som nedfældning.
- krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha.

Teoretisk BAT-niveau og vurdering af BAT

Lejre Kommune har beregnet det teoretiske BAT-niveau for ammoniakemission for bedriften. Beregningen er foretaget efter anvisningerne i Miljøstyrelsens vejledning "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" fra maj 2011.

Det teoretiske BAT-niveau er:

Emissionsgrænseværdien fastlægges med udgangspunkt i tabel 2 i ovennævnte vejledning til 3,01 kg NH₃-N pr. årssø ved at lægge emissionsgrænseværdien for løbe/drægtighedsstald på 2,21 kg NH₃-N pr. årssø sammen med emissionsgrænseværdien for farestald på 0,80 kg NH₃-N pr. årssø.

Den samlede årlige ammoniakemission på anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, kan herefter beregnes som:

Teoretisk BAT-niveau = 1080 søer x 3,01 kg NH₃-N/årssø = 3251 kg NH₃-N/år

Uden anvendelse af virkemidler til nedbringelse af ammoniakemissionen, er den samlede emission fra anlægget 3888 kg NH₃-N/år (se bilag 4).

Da der bliver anvendt foderkorrektio (reduceret råprotein – teknologiniveau 1) som virkemiddel for alle søer, reduceres ammoniakudledningen fra 3888 kg NH₃-N/år til 3411 kg NH₃-N/år. Der mangler således 160 kg NH₃-N/år for at nå ned på det teoretiske BAT-niveau. Lejre Kommune vurderer, i overensstemmelse med beregningerne i bilag 4, at det ikke er teknisk og økonomisk opnåeligt i det konkrete anlæg at installere yderligere teknologi for at reducere ammoniakfordampningen yderligere.

Lejre Kommune vurderer desuden, at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT samt at husdyrbruget har etableret de umiddelbart relevante foranstaltninger til at begrænse forbruget af energi og ressourcer.

Der stilles vilkår om en samlet emissionsgrænseværdi på 3411 kg NH₃-N/år og der stilles vilkår om, at der skal anvendes foder med reduceret indhold af råprotein til søerne (133 gr./FE), svarende til teknologiniveau 1.

Lejre Kommune vurderer herefter, at kravene til BAT er opfyldt.

Egenkontrol

Husdyrbruget anvender følgende tiltag inden for egenkontrol:

- Produktionsrapporter (P-kontrol) gemmes i 3-5 år.
- Opgørelser over foderforbrug (E-kontrol) gemmes i 3-5 år.
- Dyrlægerapporter opbevares i tilknytning til stalden og gemmes 3-5 år.
- Registrering af udbringning af husdyrgødning mv. på grundlag af lovgivning omkring planteproduktion gemmes i 3-5 år.
- Der føres jævnligt tilsyn med diverse funktioner af stalde, ventilationsanlæg samt med foderanlæg og -stationer.
- Gyllebeholdere er underlagt 10 års beholderkontrol.
- Der vil blive udarbejdet en miljømappe, med skema til brug for registrering af vedligehold og eftersyn af produktionsapparat og renseforanstaltninger.
- I miljømappen vil evt. driftsforstyrrelser og uheld blive registreret. Miljømappen vil desuden indeholde opgørelser over forbrug af råvarer, hjælpestoffer og energi.

- Der vil blive udarbejdet en beredskabsplan, som vil blive opdateret mindst 1 gang årligt.

Hensynet til landskabelige værdier og rekreative områder

Der er tale om en udvidelse/ændring af svineproduktionen indenfor eksisterende anlæg. Der sker således ikke nogen ændringer i landskabet. Situationsplanen ses i bilag 7.

Anlæg (jf. ansøgningens oplysninger):

- Grundplan (i m²):
  - o Før og efter udvidelse: ca. 5.500 m².
- Bygningshøjder (i m) målt til tagryg:
  - o Gamle staldbygninger: ca. 6 m.
  - o Resterende bygninger: ca. 4 m.
  - o Kornsilø: 12 m høj.
- Taghældninger:
  - o Stuehus: 45°.
  - o Alle øvrige bygninger: 30°.
- Bygningsmaterialer og farver på facader:
  - o Stuehus samt mellemgang til stald: rødt eternittag.
  - o Alle øvrige bygninger: gråt eternittag.
  - o Stuehus og de nærmeste bygninger er hvidpudsede, en enkelt bygning er opført i stål, hvid nederst og rød øverst, de resterende stalde er opført i norsk marmor (lyse betonelementer).

Landskab (jf. ansøgningens oplysninger og kontrolleret af Lejre Kommune):

- Naturområde med særlige naturbeskyttelsesinteresser: ca. 1.900 m til EF-fuglebeskyttelsesområde.
- Område med værdifulde landskaber: ca. 1100 m NV for anlægget.
- Uforstyrrede landskaber: ikke oplyst på kort i arealinfo.
- Områder med særlig geologisk værdi: ca. 1500 m V for anlæg (lokalt interesseområde).
- Rekreative interesseområder: Rekreativ sti ca. 590 m NØ for anlæg.
- Værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer: Anlægget ligger ca. 1550 m NV for og ca. 1700 m Ø for område med kulturhistoriske værdier og ca. 1820 V for område med kulturmiljø.
- Kirkeomgivelser: Anlægget ligger indenfor (i udkanten) af området (Særløse).
- Kystnærhedszonen: > 3.000 m.

- Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering: ca. 400 m N for anlæg (ikke okkerklassificeret).
- Skovrejsningsområder: ejendommen er beliggende i et område, hvor skovrejsning er uønsket.
- Fredede områder: ca. 970 m NV for anlægget.
- Beskyttede naturarealer (§ 3): sø ca. 200 m SV for anlæg, vandløb ca. 375 m Ø for anlæg, mose ca. 420 m N for anlæg, sø ca. 450 m SØ for anlæg, sø ca. 450 m N for anlæg.
- Strandbeskyttelseslinie: > 3.000 m.
- Klitfredningslinie: > 3.000 m.
- Skovbyggelinie: ca. 490 m NV for anlæg.
- Sø- og åbeskyttelseslinie: ca. 200 m Ø for anlæg.
- Kirkebyggelinie: ca. 905 m SØ for anlæg.
- Fortidsmindelinie: ca. 945 m NV for anlæg (fortidsminde med 100 m beskyttelseslinie)
- Beskyttede sten- og jorddiger: ca. 510 m S for anlæg, ca. 775 m NØ for anlæg.
- Anlæg er placeret i område for "Særligt værdifuldt landbrugsområde".

Placering i landskabet

Der søges om tilladelse til udvidelse fra 900 søer til 1080 søer. Det ansøgte medfører ikke udvidelse af de bygningsmæssige rammer. Ejendommen består af en bebyggelse på samlet set 5.500 m², med en taghøjde på 4-6 m, og en silohøjde på 12 m. Bebyggelsen er opført af "marmor" (lyse betonelementer), samt hvidpudsede facader. Der er grå samt røde eternittage.

Ejendommen er beliggende vest for Osager by. Der er etableret en beplantning af løvfældende, hjemmehørende arter, syd og øst for gården. Ejendommen ses tydeligst fra nordøst, samt fra vest når man passerer igennem Osager.

Ejendommen er beliggende i et højtliggende agerlandskab med store åbne dyrkningsflader og tætliggende gårde og husmandssteder i landsbyer og langs veje. Terrænet består af en bølget moræneflade, og øst for ejendommen løber Tokkerup Å. Bevokningsstrukturen består af spredte småplantninger, både omkring landsbyer og gårde, men også på de åbne markarealer.

Ejendommen er beliggende uden for de udpegede beskyttelsesområder for landskab, men er beliggende indenfor en udpegning af kirkeomgivelser for Særløse Kirke. Særløse Kirke er beliggende højt i landskabet og ses fra mange vinkler i det kuperede landskab og har stor landskabelig værdi som kendemærke for omegnen.

Ejendommen ligger hensigtsmæssigt placeret i landskabet. Den eksisterende beplantning er af stor betydning for ejendommens fysiske fremtræden og den bevirker at bygningsmassen fremstår mindre dominerende. Det er vigtigt at denne beplantning bevares, så ejendommen fortsat fremstår på en hensigtsmæssig måde i landskabet.

Det ansøgte vurderes ikke at være i konflikt med de udpegede kirkeomgivelser for Særløse Kirke. Ejendommen er beliggende i udkanten af det område der udgør kirkens fjernvirkning og da bygningsmassen på ejendommen ikke udvides vurderes det ikke at være af betydning for kirkens fjernvirkning.

Der sættes vilkår om, at den eksisterende beplantning af løvfældende, hjemmehørende arter skal bevares.

Fredninger samt beskyttede sten- og jorddiger

Husdyrbrugets anlæg ligger ca. 970 m fra nærmeste fredede område. Anlægget ligger ca. 945 m fra nærmeste fredede fortidsminde. I bilag 6 ses fredninger, fortidsminder samt beskyttede sten- og jorddiger.

Nærmeste beskyttede sten- og jorddige ligger ca. 510 m fra anlægget.

Sten- og jorddiger er beskyttet af bestemmelserne i Museumlovens § 29 a og må ikke beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra kommunen.

Lejre Kommune vurderer, at beskyttede sten- og jorddiger ikke påvirkes af det ansøgte projekt.

Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør af produktionen vil stalde og gødningsanlæg blive tømt på forsvarlig vis. Diverse oplag af foder og affald vil blive afleveret til genbrug så vidt det er muligt.

Der stilles vilkår om dette, og Lejre Kommune vurderer, at dette er tilstrækkeligt til at undgå forureningsfare og til at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende stand.

Alternative muligheder

Ansøger oplyser:

Et alternativ til den ansøgte produktion kunne være at undlade at foretage en udvidelse på bedriften. Udviklingen går i retning af, at der bliver færre landbrug i Danmark, og at de landbrug der er, bliver større. Hvis landmanden ikke følger udviklingen, er det stilstand og dette betyder for en virksomhed, at den må vige pladsen for andre og større virksomheder, som følger udviklingen. Et 0-scenarie på denne ejendom vil betyde, at der ikke sker en nødvendig udvikling, og at den løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af den bedst tilgængelige teknologi ikke vil finde sted. Samtidig vil den nødvendige økonomi til opretholdelse af produktionen evt. ikke være til stede, og der er risiko for at denne må afvikles.

Hvis ejendommen ophører, vil stalde og gødningslagre blive tømt på forsvarlig vis, og affald vil blive bortskaffet i henhold til gældende lovgivning.

Lejre Kommune vurderer, at de valgte løsninger i projektet er valgt under hensyn til placering af anlæg, logistik og forureningsrisici og kræver derfor ikke nærmere redegørelse for alternative muligheder.

Sammenfatning

Lejre Kommune vurderer sammenfattende, at der kan meddeles godkendelse til projektet da:

- Husdyrbruget med de stillede vilkår kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedst anvendelige teknik.
- Projektet med de stillede vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet.

4. Øvrige forhold

Kopimodtagere – høring af udkast til afgørelse

- Kim Wamsler, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre
- Hans Peter Wamsler, Hvalsøvej 20, 4320 Lejre
- Landboforening Gefion v./ Heidi Ledskov, Fulbyvej 15, 4180 Sorø; hsl@gefion.dk

Naboer og andre berørte (inden for konsekvensområdet for lugt; beregnet til 525 meter) har modtaget orientering om udkast til afgørelse:

- Tokkerupvej 6 4320 Lejre
- Pilegårdsvej 5 4320 Lejre
- Hvalsøvej 28 4320 Lejre
- Skovholmvej 16 4320 Lejre
- Skovholmvej 12 4320 Lejre
- Skovholmvej 14 4320 Lejre
- Skovholmvej 10C 4320 Lejre
- Skovholmvej 10A, st. 4320 Lejre
- Skovholmvej 8 4320 Lejre
- Skovholmvej 6 4320 Lejre
- Skovholmvej 4 4320 Lejre
- Parkvej 49, 1. th. 4140 Borup
- Skovholmvej 2A 4320 Lejre
- Skovholmvej 3 4320 Lejre
- Skovholmvej 5 4320 Lejre
- Hvalsøvej 26 4320 Lejre
- Hvalsøvej 24 4320 Lejre
- Tokkerupvej 9 4320 Lejre
- Hvalsøvej 18B 4320 Lejre
- Hvalsøvej 14 4320 Lejre
- Hvalsøvej 12 4320 Lejre
- Hvalsøvej 10 4320 Lejre
- Hvalsøvej 8 4320 Lejre
- Postvej 13, Foldby 8382 Hinnerup
- Hvalsøvej 4 4320 Lejre
- Gallemarksvej 2 4700 Næstved
- Hvalsøvej 3 4320 Lejre
- Hvalsøvej 1 4320 Lejre
- Hvalsøvej 5 4320 Lejre
- Hvalsøvej 7 4320 Lejre
- Hvalsøvej 13 4320 Lejre
- Skelbyvej 1 4874 Gedser

- Hvalsøvej 17 4320 Lejre
- Hvalsøvej 19 4320 Lejre
- Hvalsøvej 21A 4320 Lejre
- Hvalsøvej 21A 4320 Lejre
- Sprogøvej 2, 3. 2000 Frederiksberg
- Hvalsøvej 23 4320 Lejre

Øvrige parter der har modtaget orientering om udkast til afgørelse:

- Gylleaftale: Hvalsøvej 28, 4320 Lejre
- Gylleaftale: Hvalsøvej 5, 4320 Lejre
- Gylleaftale: Hvalsøvej 21, 4320 Lejre

Kopimodtagere – af endelig afgørelse

- Kim Wamsler, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre
- Hans Peter Wamsler, Hvalsøvej 20, 4320 Lejre
- Landboforening Gefion v./ Heidi Ledskov, Fulbyvej 15, 4180 Sorø; hsl@gefion.dk

Øvrige kopimodtagere af den endelige godkendelse:

- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, Vingsted, 7182 Bredsten; post@sportsfiskerforbundet.dk og lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Miljøkoordinator Michael Hemmingsen, Agervej 12, 4400 Kalundborg; mkh@ka-net.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia; mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup; nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø; dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening Lejre, v/Tove Binzer, Hjortemarksvej 4, 4330 Hvalsø; lejre@dn.dk og tove.binzer@gmail.com
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V; natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening Lejre; lejre@dof.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV; fr@friluftsradet.dk
- Friluftsrådet, v/ Kredsformand Tove Binzer, Hjortemarksvej 4, Kisserup, 4330 Hvalsø; tove@kisserup.info

- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N; husdyr@ecocouncil.dk
- Landsforeningen for Gylleramte, v/Gert H. Larsen, Tornbjergvej 1, 4140 Borup
- Naturstyrelsen Roskilde, Ny Østergade 7-11, 4000 Roskilde; ros@nst.dk
- Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø; nst@nst.dk
- Roskilde Museum, Sankt Ols Gade 15, 4000 Roskilde; roskildemuseum@roskilde.dk
- Sundhedsstyrelsen, Islands Brygge 67, 2300 København S; sst@sst.dk
- Embedslægerne Sjælland, Rolighed 7, 2. sal, 4180 Sorø; sjl@sst.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1. sal, 1651 København V; ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K; fbr@fbr.dk

Bilagsoversigt

1. Beredskabsplan
2. Konsulenterklæring – opbevaringskapacitet
3. Transportruter
4. BAT-redegørelse fra ansøger
5. Beskyttede naturtyper inden for ca. 1000 m fra anlægget
6. Fredninger, fortidsminder samt beskyttede sten- og jorddiger
7. Situationsplan

Bilag 1. Beredskabsplan

Beredskabsplan for Bjergagergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE.....	side 3
BRAND- OG EVAKUERING – INSTRUKS.....	side 4
UHELD MED GYLLE – INSTRUKS.....	side 5
KEMIKALIE- / PESTICID ELLER OLIESPILD – INSTRUKS.....	side 6
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER – INSTRUKS ...	side 7
STRØMSVIGT – INSTRUKS.....	side 8
STOPHANER/HOVEDAFBRYDERE.....	side 9

Udarbejdet af: Landboforeningen Gefion, Fulbyvej 15, 4180 Sorø, Heidi Ledskov,
januar 2011.

Introduktion

Denne beredskabsplan er udarbejdet som et led i ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld, således at risiko for gene og forurening minimeres.

Planen skal være kendt af ejendommens ansatte og skal til hver tid være tilgængelig for de ansatte. Der skal forefindes et eksemplar af beredskabsplanen på ejendommens kontor/personalestue.

Beredskabsplanen skal udleveres til miljømyndigheder/beredskab i forbindelse med uheld, forurening, brand mv.

Beredskabsplanen kontrolleres mindst 1 gang årligt, således at telefonnumre mm er opdaterede og korrekte.

Ved større uheld eller brand mv. skal der ALTID ringes 112.

Ved mindre uheld kontaktes miljømyndighederne.

TELEFONNUMRE

Brandvæsen:	112
Ambulance:	112
Falck:	70 33 33 11
Dyrlæge: Katrine Poll:	23 93 74 74
Lægevagt:	70 15 07 00
Lejre Kommune, Natur og miljø:	46 46 46 46
Landboforeningen Gefion:	57 86 50 00
Ventilationsfirma, Masorask:	58 18 81 11
VVS + smed, Sanistål:	76 40 62 00
Elektriker: KLJ-EI/Karsten Leth Jensen:	46 48 02 44
Foderstofforretning: DLG: 33 68 41 00, Danish Agro:	56 78 90 00
Daglige ansvarlig: Kim Wamsler:	23 31 40 78

BRAND- OG EVAKUERING – INSTRUKS

Ved større brande tilkaldes brandvæsenet – RING 112:

- Oplys navn, adresse og telefonnummeret der ringes fra.
- Hvad er der sket
- Oplys at der er tale om en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – og hvor mange
- Er dyrene i fare

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, kemikalier, trykflasker, gødning, olie og lignende.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg da at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet, udlever denne mappe og oplys:

- Om der er tilskadekomne eller dyr, der ikke er i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje

Ved mindre brande benyttes brandslukningsmateriel.

Brandslukningsmateriel er opsat følgende steder:

- Stor drægtighedsstald (midt)
- Stor farestald (midt)
- I mellemgang ved løbestald
- 2 mindre farestalde (øst)
- Halmlade (nord)
- Foderlade (øst)
- Ved dieseltank

Se situationsplanen bagerst i mappen.

Kontakt altid Kim Wamsler: 23 31 40 78

UHELD MED GYLLE – INSTRUKS

Ved større overløb af gylle fra gylletanke eller gyllevogne eller ved brud på gylletanke

- RING 112

- Oplys navn, adresse og telefonnummeret der ringes fra.
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller søer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe.

Forsøg at opdæmme gyllen for at undgå, at gyllen løber til vandløb eller søer. Opdæmningen kan ske med halmballer fra laden. Er gyllen løbet til vandløb kan opdæmning i vandløbet forsøges med halmballer fra laden.

Ved mindre uheld kontaktes Lejre Kommune 46 46 46 46.

Modtag miljømyndighederne og udlever denne mappe.

Forsøg at opdæmme gyllen for at undgå, at gyllen løber til vandløb eller søer. Opdæmningen kan ske med halmballer fra laden. Er gyllen løbet til vandløb, kan opdæmning i vandløbet forsøges med halmballer fra laden.

Kontakt altid Kim Wamsler: 23 31 40 78

KEMIKALIE- / PESTICID ELLER OLIESPILD – INSTRUKS

Ved større overløb af kemikalier, olie eller pesticider

– RING 112

- Oplys navn, adresse og telefonnummeret der ringes fra.
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.
- Om der er risiko for forurening af drikkevand, vandløb eller søer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe.

Forsøg at opdæmme for at undgå at kemikalier mm løber til vandløb eller søer. Opdæmningen kan ske med halmballer fra laden. Er kemikalier løbet til vandløb kan opdæmning i vandløbet forsøges med halmballer fra laden.

Ved mindre uheld kontaktes Lejre Kommune 46 46 46 46.

Modtag miljømyndighederne og udlever denne mappe.

Forsøg at opdæmme for at undgå at kemikalier mm løber til vandløb eller søer. Opdæmningen kan ske med halmballer fra laden. Er kemikalier løbet til vandløb, kan opdæmning i vandløbet forsøges med halmballer fra laden.

Kontakt altid Kim Wamsler: 23 31 40 78

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER – INSTRUKS

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og i forbindelse med markdriften mm.

Bekæmpelsesmidler/kemikalier skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og en spand til hurtig opsamling af det spildte.

Medbring altid mobiltelefon, så der kan tilkaldes hjælp hurtigst muligt.

Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler/kemikalier bør der altid være førstehjælpsudstyr og øjenskyllflasker til rådighed.

Bekæmpelsesmidler/kemikalier bør altid opbevares forsvarligt under lås og utilgængeligt for børn.

Kemikalierummet bør være:

- Godt ventileret, tørt og frostfrit
- Med god belysning
- Udstyret med f.eks. savsmuld til opsamling af spild
- Forsynet med støbt gulv med kant, så spild ikke kan sive ned og kan tilbageholdes

Desuden bør de ikke opbevares sammen med levnedsmidler, foderstoffer eller lignende.

STRØMSVIGT – INSTRUKS

Ved strømsvigt: vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lign.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til el-leverandør og forhør om varighed af udfaldet.

STOPHANER/HOVEDAFBRYDERE

Stophaner er placeret flere steder på ejendommen (se situationsplan).

Hovedafbryder er placeret i bygningen vest for halmladen.

Bilag 2. Konsulenterklæring - opbevaringskapacitet

Bjergagergård, Hvalsøvej 22 - Gødningsproduktion og -håndtering

Husdyrbrugets gødningsproduktion består af gylle, og er opgjort i tabel 1. Den producerede gødningsmængde er beregnet ud fra Landbrugets Byggeblad nr.: 95.03-03. I beregningen antages det, at 1 ton gylle svarer til 1 m³ og 1 t dybstrøelse svarer til 1,7 m³.

Tabel 1: Husdyrbrugets gødningsproduktion.

Dyreart	Antal	Gødningstype	Norm (t/dyr)	Gødningsmængde
Søer - drægtighedsstald	720	Gylle	4,64	3.340,8 m ³
Søer - løbestald	360	Gylle	2,15	774 m ³
Søer - løbestald str.	360	Dybstrøelse	0,67	241,2 t x 1,7 t/m ³ = 410 m ³
Søer - farestald	1.080	Gylle	1,68	1.814,4 m ³
Heste	6	Dybstrøelse	2 x 2,97 + 4 x 5,13	26,5 x 1,7 = (45/12) x 2 = 7,5 m ³
Samlet dybstrøelse				410 m³ + 7,5 m³ = 417,5 m³
Samlet flydende				5.929,2 m³

Da der er selvstændig løbestald, hvor der er dybstrøelse + delvist spaltegulv (der er ikke dybstrøelse i farestalden), er det angivet at der er 360 søer i løbestalden, og tilsvarende færre søer i drægtighedsstalden. Det er anslået at søerne går 1/3 af tiden i løbestalden og 2/3 i drægtighedsstalden.

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning er listet i tabel 2.

Dybstrøelsen placeres dels i gyllebeholderen som flydelag, og det resterende køres direkte ud på udspretningsarealerne.

Da hestene er udegående 10 mdr. årligt, produceres der kun dybstrøelse 2 mdr./år.

Tabel 2: Oversigt over husdyrbrugets opbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning

Beholder	Type	Overdækning	Byggeår	Kontrol	Kapacitet
Gyllebeholder 1	Betonbeholder	Flydelag	1997	2007	3.000 m ³
Gyllebeholder 2	Betonbeholder	Flydelag	1992	2002	1.200 m ³
Gyllekummer					250 m ³
Fortanke (3 stk.)	Betonbeholder	Betonlåg			60 m ³
Samlet opbevaringskapacitet					4.510 m³

Med de anførte opbevaringsanlæg er den samlede opbevaringskapacitet på ca. 4.510 m³.

Der produceres ca. 494,1 m³ gylle pr. måned, hvilket svarer til at der er opbevaringskapacitet på ejendommen til ca. 9,1 måned.

Dertil kommer ca. 30 m³ vaskevand fra vaskepladsen (svarende til 2,5 m³/mdr.).

Hvis 10 % af dybstrøelsen medregnes (svarende til 2,5 m³/mdr.), så er der stadig tilstrækkelig opbevaringskapacitet: 3,5 m³/mdr. + 2,5 m³/mdr. + 494 m³/mdr. = 500 m³/mdr.

4.510 m³/500 m³/mdr. = 9,02 mdr.

/Gefion v. Miljøkonsulent Heidi Ledskov den 22/5 2012.

Bilag 4. BAT-redegørelse fra ansøger

Kim Wamsler, Bjergagergård, Hvalsøvej 22, 4320 Lejre – BAT redegørelse

I første omgang beregnes der et samlet teoretisk BAT niveau, som svarer til det BAT niveau, der kunne/skulle kræves, hvis der var tale om at alle stalde var nybyggeri.

Teoretisk BAT niveau: 1.080 søer x 3,01 kg N/dyr (beregnet ud fra MST's "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" – maj 2011) = **3.251 kg N**.
("Tilladte"/teoretiske emission pr dyr: (2,21 kg N/år + 0,80 kg N/år) = 3,01 kg N/år)

Skærmprent, uden anvendelse af virkemidler:

Generel Ammoniakreduktion

Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt? **Nej**
Eventuel yderligere nødvendig reduktion for at opfylde kravet: **135,00 kg N/år**.

Vis tiltag benyttet til at reducere ammoniakfordampning

Staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakkrav: **0,00 kg N/år**.

Staldsystemer mv. omfattet af det generelle ammoniakkrav, men eksisterende, uændret produktion: **2807,78 kg N/år**.

Husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakkrav (etableringer, udvidelser, ændringer): **558,05 kg N/år**.

Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning: **514,80 kg N/år**.

Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning: **6,97 kg N/år**.

Individuel Ammoniakreduktion

Samlede emission fra anlæg: **3887,60 kg N/år**.
Meremission fra anlæg: **617,77 kg N/år**.

Der skal altså reduceres: **3.888 kg N/år – 3.251 kg N/år = 637 kg N/år** for at nå ned på det teoretiske BAT-niveau.

Økonomi vedr. BAT:

Hvis vi forudsætter, at der maksimalt skal bruges 1-2 % af de samlede produktionsomkostninger pr. år til BAT, så svarer det til:

0,01 x 1.080 x 8.459 = 91.357 kr./år eller

0,02 x 1.080 x 8.459 = 182.714 kr./år.

Beregning af udgifter ved forskellige BAT-teknologier:

Overdækning af gyllebeholdere

Hvis begge gyllebeholdere overdækkes:

Ammoniakfordampningen reduceres med 259 kg N/år.

Prisen for overdækning af gyllebeholderne ca. 500.000 kr.: det koster altså **ca. 1.930 kr./kg N**, og niveauet er stadig ikke reduceret ned til det teoretiske BAT-niveau. Da dette beløb langt overstiger de 40-100 kr. er tiltaget ikke proportionalt. Udgifterne ved at overdække en eks. beholder, der ikke er forberedt til det, vil formodentlig også være en del højere end beskrevet.

Gyllekøling:

Hvis der installeres gyllekøling (20 %, 8760 driftstimer) i alle staldafsnit, reduceres ammoniakfordampningen til 2.981 kg N/år, altså ned under det teoretiske BAT-niveau. Det er en reduktion på (3.888 kg N/år - 2.982 kg N/år) = 906 kg N/år.

Etablering af gyllekøling kræver ændring af spaltegulvet, samt produktionsstop, hvilket koster ca. 1.500 kr. pr. stiplads x 1.080 stipladser/10 år til afskrivning = 162.000 kr. Gyllekølingsanlægget forventes at have en positiv effekt, bl.a. i sparet N samt at en del af varmen kan genbruges. Til gengæld er der løbende omkostninger til vedligehold og el.

I Miljøstyrelsens "Forudsætninger for de økonomiske beregninger af BAT teknologier" er omkostningerne ved gyllekøling estimeret. Omkostningerne ved gyllekøling er meget afhængig af, hvorvidt overskudsvarmen kan genbruges, f.eks. i smågrisehuler. Her er forudsat at 40 % af varmen kan genbruges.

Investering (i eks. stalde):	ca.162.000 kr.
Vedligehold:	ca. 3.000 kr.
El:	ca. 100.000 kr.
Årlig omkostning:	ca. 265.000 kr.
Gevinst ved 40 % varmeudnyttelse	ca. 70.000 kr. (skal trækkes fra omkostninger)
Resultat: 265.000 kr. - 70.000 kr. =	195.000 kr.

Dette beløb er højere end 2 % af de samlede produktionsomkostninger.

Omkostningen pr. kg N er 195.000 kr/906 kg N = **215 kr./kg N**.

På baggrund heraf vurderes gyllekøling i alle staldafsnit ikke at være proportional.

Desuden vil gyllekøling især i farestaldene kunne øge risikoen for forhøjet smågrisedødelighed, da spaltearealerne bliver ekstra kolde.

Forsuring:

Ifølge tabel 11a i MST's "Resumé af undersøgt miljøteknologi for søer og smågrise i staldsystemer med gyllehåndtering" koster det 148 kr./årsso at installere forsuring, hvilket svarer til i alt 159.840 kr. Det vurderes dog, at udgifterne til installation i en eksisterende stald vil være langt højere end for nybyggeri. På baggrund heraf vil en sådan investering formodentlig langt overstige, hvad der måtte anses for at være proportionalt.

Luftvasker:

Ifølge tabel 11a i MST's "Resumé af undersøgt miljøteknologi for søer og smågrise i staldsystemer med gyllehåndtering" koster det 130 kr./årsso at installere luftvasker, hvilket svarer til i alt 140.400 kr.

Det vurderes dog, at udgifterne til installering i en eksisterende stald vil være langt højere end for nybyggeri. På baggrund heraf vil en sådan investering formodentlig langt overstige, hvad der måtte anses for at være proportionalt. Der er desuden store driftsmæssige omkostninger forbundet med et luftrensingsanlæg.

Foderkorrektion:

Der vil blive anvendt foder med reduceret indhold af råprotein (133 gr./FE), svarende til teknologiniveau 1, og dette betragtes som BAT jf. Teknologibladet "Råprotein i sofoder" af 31.05.2011. Dette niveau er væsentligt under normen, som er 143 gr./FE. Ved dette tiltag reduceres ammoniakudledningen fra 3.888 kg N/år til 3.411 kg N/år, dvs. 477 kg N/år.

Udgifterne i forbindelse med reduceret råprotein (133 gr./FE) kan implementeres i besætningen uden store meromkostninger. Dog kan foderprisen i perioder være forøget, da udbuddet af fodermidler med lavt indhold af råprotein kan være begrænset i forhold til hvis der var frit valg af fodermidler.

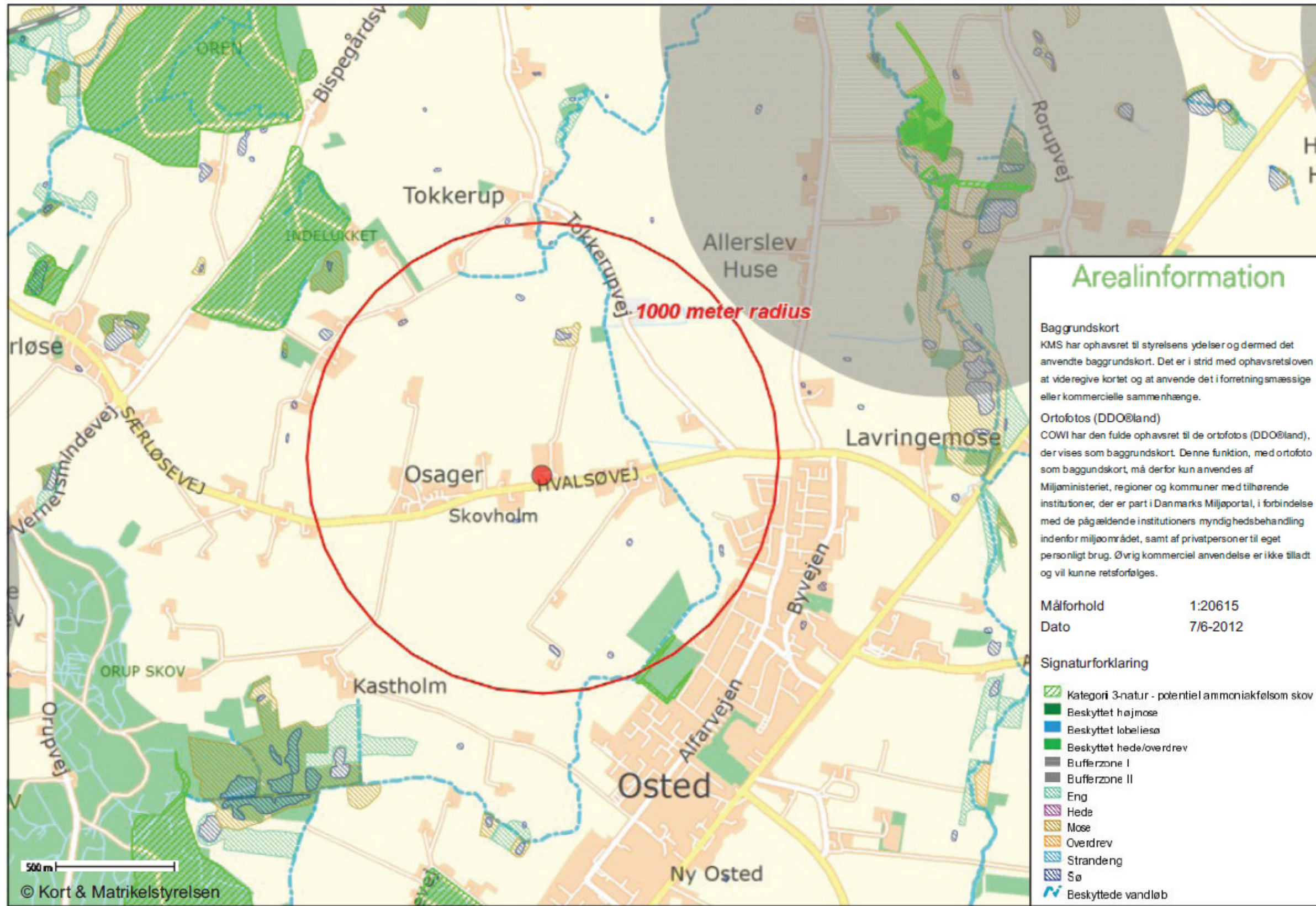
Teknologiniveau 2 (128 gr./FE) kan medføre stor risiko for fald i produktivitet (lavere kuldstørrelse, lavere fravænningsvægt, stort vægttab hos soen i diegivningsperioden) samt i perioder store ekstra omkostninger til foder med meget lavt indhold af råprotein. Det er dog vanskeligt at lave beregninger for dette, da der ikke findes forsøgsmæssig dokumentation.

Konklusion:

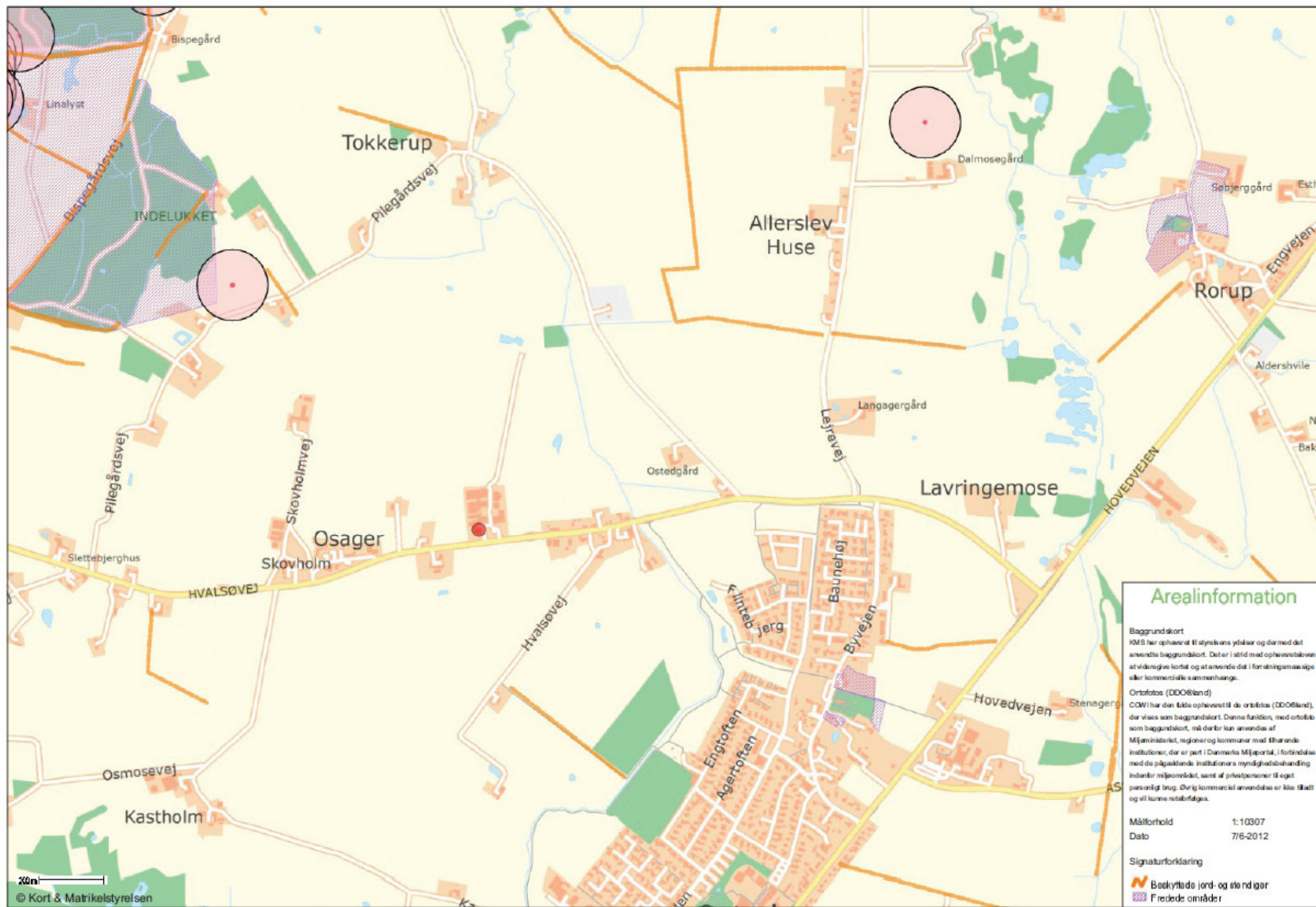
Da der vil blive anvendt foderkorrektion (reduceret råprotein - teknologiniveau 2) for alle søer, reduceres ammoniakudledningen fra 3.888 kg N/år til 3.411 kg N/år, dvs. 477 kg N/år af de 637 kg N/år er blevet reduceret. Det vurderes ikke proportionalt at installere yderligere teknologi for at reducere ammoniakfordampningen yderligere, da det er eksisterende stalde.

Gefion/Heidi Ledskov d. 30. marts 2012

Bilag 5. Beskyttede naturtyper inden for ca. 1000 m fra anlægget

Bilag 6. Fredninger, fortidsminder samt beskyttede sten- og jorddiger

Bilag 7. Situationsplan

